

PLA DIRECTOR DE LA MURALLA DE GIRONA

PLA DIRECTOR DE LA MURALLA DE GIRONA

Proposta de sol·licitud de subvenció per a l'elaboració de plans directors, d'ús i manteniment o especials de protecció de béns culturals d'interès nacional, i per a l'elaboració de catàlegs de béns protegits (CLT085)

19 de febrer de 2026

Sumari

Context

Trams de la muralla i torres de propietat municipal	
Muralles per èpoques	
Muralles per elements singulars	
Muralles per entitat física	
Declaració BCIN i nivell de protecció	5

Objectius 13

Justificació d'urgència i idoneïtat 15

Pla d'actuació

Estudis previstos per a la redacció del Pla director	
Estat actual de conservació de l'immoble	
Procediment per assolir una correcta avaluació d'usos	
Procediment per assolir un correcte Pla d'actuacions	
Repercussió del bé a la dinamització del territori	16

Mitjans tècnics i humans necessaris

Equip tècnic municipal	
Mitjans tècnics	23

Pressupost, ingressos, despeses i finançament 25

Fotografies

Antigues	
Actuals	
Muralla a l'interior de la Casa Pastors	
Patologies en diferents trams de la muralla	
Index d'autoría	26

Plànols 59

Annexos

Normativa de la subvenció	
Rebut de presentació	79

Context

Breu descripció on s'inclougui una anàlisi preliminar urbanística i de la normativa que afecta el bé.

El conjunt de muralles i baluards de Girona constitueix un dels patrimonis arquitectònics i històrics més emblemàtics de la ciutat. Han estat testimonis d'una evolució urbanística, defensiva, urbana i cultural que s'estén al llarg de dos mil anys, de l'antiguitat romana fins als nostres dies. Combina trams romans (s. I aC- s. III dC), ampliacions carolíngies (s. IX), reformes medievals (s. XI-XIV), fortificacions renaixentistes (s. XVI-XVII) i adaptacions modernes (s. XVIII-XIX), una sobreexposició de fases que evidencia la importància que ha tingut per la ciutat i la seva seguretat al llarg dels temps, i que en l'actualitat esdevé un element de gran riquesa per entendre i explicar l'evolució històrica de Girona.

La muralla fundacional data del segle I, quan els romans van fundar la ciutat de Gerunda, i ha anat experimentant ampliacions i enderrocs al llarg dels segles. El primer recinte emmurallat de la ciutat data del segle I aC (entre els anys 80 i 70 aC). La població fortificada fou aixecada durant l'època en què el general romà Gneu Pompeu Magne fundà ex novo la ciutat de Gerunda en el marc de les guerres sertorianes per controlar les comunicacions amb l'imperi a través de la Via Heràclia (posteriorment anomenada Via Augusta). La muralla resseguia l'orografia del terreny i per aquest motiu, prengué una forma triangular. El traçat original de la muralla es pot seguir en l'actualitat gairebé en la seva totalitat. El baluard de Planta quadrada de Torre Gironella conformava el vèrtex superior i el punt més alt de les muralles de la ciutat.

En època carolíngia (segles IX-X), quan Girona estava situada a la frontera entre el regne franc i els territoris àrabs, es van fer grans reformes a la muralla. Es van aixecar torres de nova Planta amb forma troncocònica, alternant-se amb les torres quadrangulars romanes. Durant el segle XIV, en època del rei Pere el Cerimoniós, el gran creixement de la ciutat va obligar a modificar la muralla. Per una banda, es va consolidar la muralla existent per a convertir-la en una fortalesa dins de la ciutat, el que s'anomena la Força Vella. Per altra part, es van començar a construir unes noves muralles per a protegir tots els nuclis de població que havien anat sorgint fora de l'antic recinte.

Al segle XVII es van millorar les defenses de les muralles afegint-hi un sistema de baluards i fossats en punts estratègics, seguint les pràctiques imperants en el moment, l'anomenat sistema Vauban.

L'any 1814, a la fi de l'ocupació de la ciutat de Girona pels francesos, es va produir la voladura de les fortificacions més significatives, com la Torre Gironella i el baluard de la Mercè. A partir del segle XIX, van començar a enderrocar-se els trams de muralla que dificultaven el creixement de la ciutat. Van mantenir-se tots aquells que no molestaven que són els que permeten actualment passejar per les velles muralles carolíngies (s. IX) i baix medievals (s. XIV-XV), les que tanquen el centre històric de Girona.

Durant la dècada de 1980, la muralla va adquirir una nova dimensió per als ciutadans, que van començar a apreciar el seu valor patrimonial i històric.

La muralla, un element arqueològic evocador d'un passat cada cop més llunyà, es va integrar en l'entorn urbà per mostrar-s'hi amb tota la seva esplendor. Les obres realitzades van permetre que l'espai fos utilitzat per al passeig i el gaudi, sense la pretensió de dur a terme una restauració arqueològica.

A partir d'aquesta idea, es va iniciar un procés de recuperació amb obres de reparació que es van desenvolupar en tres fases i es van dur a terme al llarg de 20 anys (1983-2003). La restauració de la muralla també representa una transformació significativa de l'entorn. Girona va passar a ser una ciutat per ser contemplada des de la muralla i les seves torres, i l'entorn va començar a ser atractiu per a concerts, correfocs i altres manifestacions culturals. A partir d'aquest moment, la muralla es va convertir en un reclam per a passejades dominicals i visites turístiques.

El Pla director contemplarà la totalitat dels trams de muralla, és a dir, les muralles i els baluards de totes les èpoques, romana, medieval i moderna, del barri vell, del burg de Sant Pere i de l'eixample, tant la que es troba vista com la que existeix dins d'edificis o soterrada, així com els vestigis dispersos de l'arenj, baluard del mercat del Lleó o els vestigis de baluard dels jardins fora muralla.

Fins ara, les intervencions dutes a terme en les muralles de Girona han estat solucions puntuals i heterogènies, ja que no es comptava amb criteris d'actuació unitaris i generals ben definits, adaptats a cada patologia, capaços de donar a aquest monument la consideració ciutadana i patrimonial que es mereix, tant per la singularitat com per la significació històrica.

El 2025 s'ha dut a terme una intervenció de consolidació a la Torre del castell de Requesens (Torre 9 del recinte fortificat de la Força Vella) i també s'ha fet una intervenció d'urgència a la Torre Vescomtal per part del Bisbat de Girona.

El 2026 s'ha previst una intervenció a l'escut de la Reina Joana a la torre del mateix nom del conjunt de Torre Gironella.

Ambdues intervencions, per suposat, autoritzades per la comissió territorial de patrimoni de Girona tal i com estableix l'article 2.1, lletres a i b del Decret 276/2025 de 27 de desembre, de les comissions territorials de patrimoni cultural, i per descomptat amb el seguiment en l'execució, i pel que fa a la que tindrà lloc enguany, del servei de Restauració de Béns Mobles de Catalunya.

En quan a la titularitat de la muralla. Hi ha parts de la muralla que són de propietat pública i altres que són de propietat privada. Hi ha documentació fefaent que acrediten la propietat pública d'alguns dels trams que són públics i altres resten pendents de recerca de documents per completar l'acreditació de la propietat.

L'11 de febrer de 2026 es van emetre les cartes de comunicació de la voluntat de realitzar el Pla de la muralla de Girona per part de l'Ajuntament de Girona sol·licitant la conformitat i autorització als propietaris més rellevats de trams o elements de muralla següents: Bisbat de Girona, Universitat de Girona i Generalitat de Catalunya.

En tot cas, una de les tasques a realitzar en el marc de l'elaboració del Pla serà determinar els trams que estan en parcel·la privada i extreure la referència cadastral d'aquestes parcel·les o altres dades que permetin obtenir els permisos que siguin necessaris en atenció als requisits de la convocatòria.

Trams de la muralla i torres de propietat municipal

(llista provisional: no és de la totalitat de trams i elements de la muralla municipals)

CODI	DESCRIPCIÓ	ALTA	TIPUS ADQUISICIÓ	DIRECCIÓ
15355	Casa Pastors - Museu d'Art modern i contemporani	7/11/2016	A06-cessió gratuïta del domini	Plaça de la catedral 2, 17004
12585	Torre Gironella	24/10/2001	A09-compra	Girona - Girona
12586	Terreny Torre Gironella	24/10/2001	A09-compra	Girona - Girona
10032	Terreny Capella de St. Llúcia	9/5/2003	A06-cessió gratuïta del domini	Santa Llúcia 16, 17007
10307	Terreny Museu i Arxiu històric de la ciutat	23/9/1974	A06-cessió gratuïta del domini	Institut vell 1 1, 17004
10450	Centre Cultural La Mercè	21/12/1971	A09-compra	Pujada de la mercè, 12.

Catalogació Muralla

Les muralles de Girona son un conjunt defensiu que aglutina unes parts que es poden diferenciar per època, elements singulars i/o entitat física:

Muralles per èpoques

(Numeració principal correspon a la que s'ha marcat al plànol 01.6 *Estructura de la propietat*)

1. Restes de la muralla de la ciutat romana (Gerunda), s. I-III:

Muralla que va ser reforçada en època tardo romana i medieval.

1.1. Restes del s. III a l'entorn de la Pl. Lledoners.

1.2. Perímetre de la muralla fundacional romana, amb fonamentació o parts romanes.
(superposició de muralla medieval)

- Carreus de muralla del s. I aC d'Època Republicana al sector nord de la Casa Pastors.
- Torres romanes del s. III, al basament del Portal de Sobreportes.
- Torre romana i restes del s. III a Torre Gironella.
- Blocs de muralla fundacional s. I a C. d'època Republicana i torre romana a l'est de Torre Gironella.

2. Muralla d'època Carolíngia, s. IX:

- Muralla adjacent al Castell de Recasens.
- Ampliació de muralla d'Època Carolíngia del sector nord de la Casa Pastors.
- Torre Gironella.

3. Muralla d'època tardo medieval, s. XIV:

3.1. Muralla medieval del burg de Sant Pere.

3.2. Tram de la torre Cornèlia fins al portal de Sant Cristòfol.

3.3. Trams soterrats i inserits en edificacions i urbanització ciutat vella: oest barri vell, Rambla, perímetre intern Mercadal, Pont de la Barca.

3.4. Areny

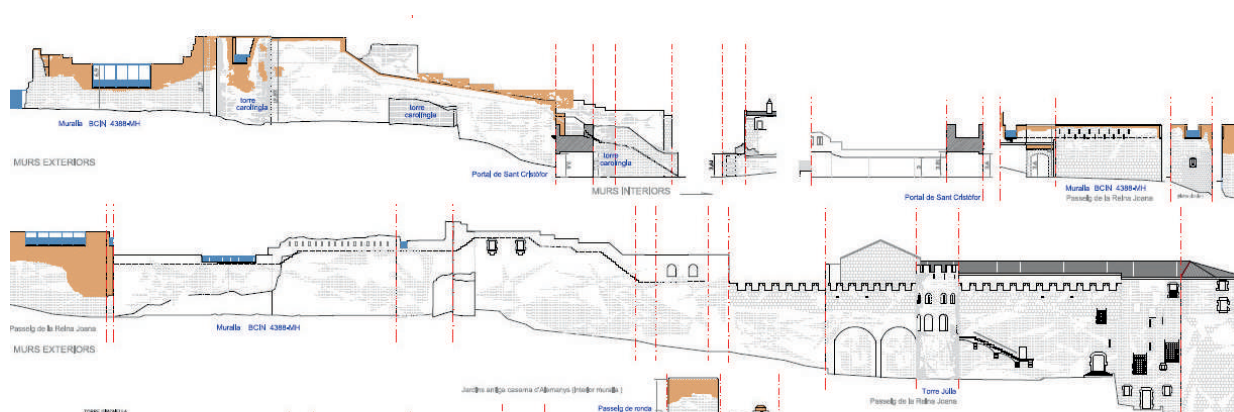
4. Baluards dels segles XVII i XVIII

- Baluards de Sant Pere, Santa Llúcia, La Mercè, Sant Francesc, Santa Clara, Governador, Santa Creu, Figuerola i Sant Narcís i Llueta de Buornanville
- Baluard de les Sarraïnes.

Muralles per element singulars

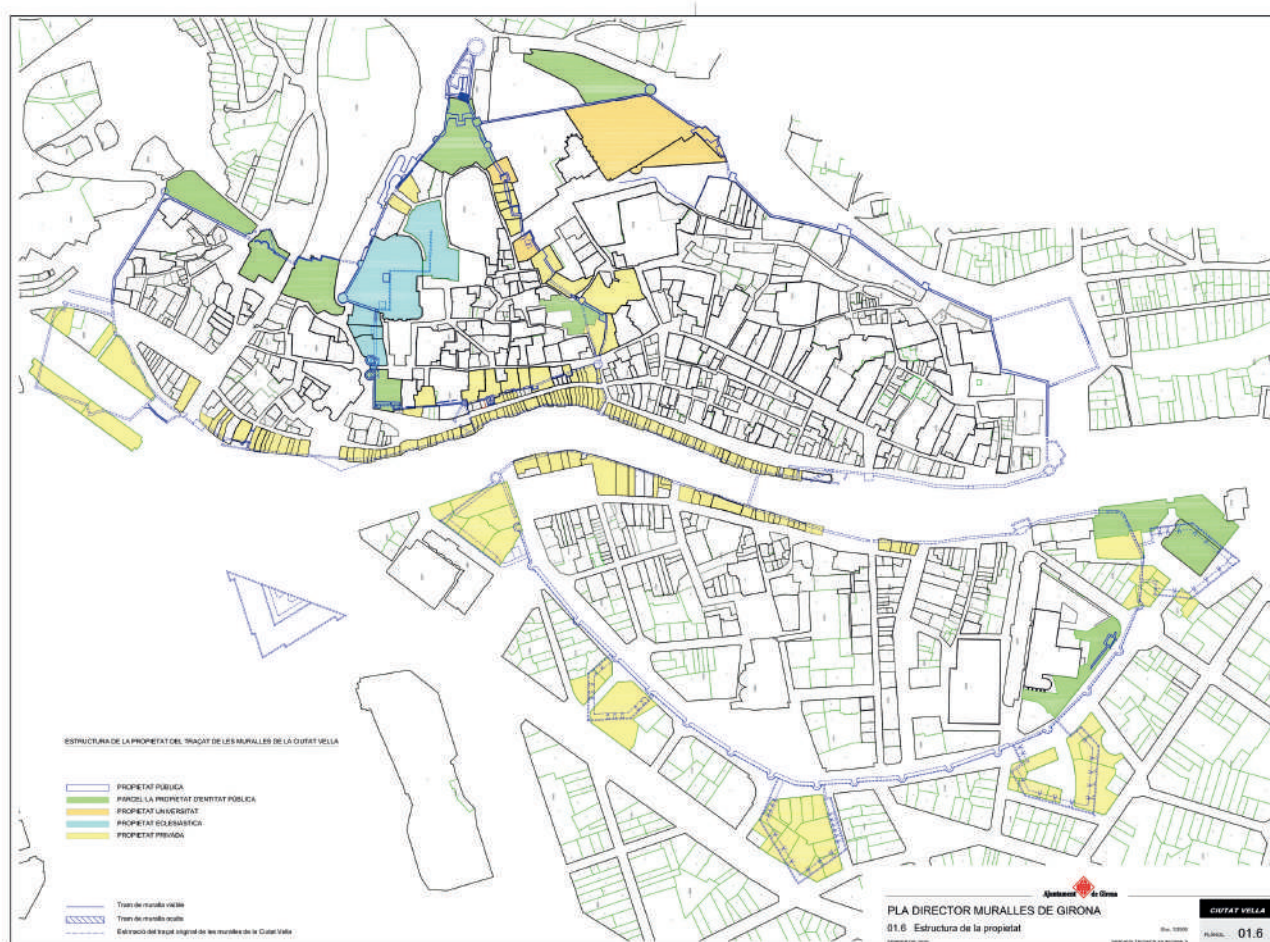
(Torres, portes, capelles i castells)

- Torres i portal de Sobreportes
- Torre Cornèlia, torre romana enderrocada de torre Gironella
- Júlia, 5 torres carolíngies entre la Catedral i Torre Gironella
- Torre Gironella
- Torre del Llamp
- Portal Rufí
- Torre del s. XIV
- Torre vescomtal
- Torre i muralla del castell de Cabrera-Recasens
- Portal del migdia
- Torre del portal de l'Areny
- Torre de Bosch-Monar
- Torre de s. XII
- Bestorre del s. XIV
- Portal (s. XIV) i Torre (s.VI) de la Casa Pastors
- Portal de la Barca
- Torre de Sant Domènec
- Baluard Carlí
- Torre del general Peralta
- Torre del Portal Nou
- Garita, portal de Beates
- Mur gros del carrer Portal Nou
- Capella i portal de St. Cristòfol
- Portal de la Reina Joana
- Castell de Gironella
- Restes de muralla de l'Onyar
- Muralla del sector Beates

Muralles per entitat física

- Trams de muralla visibles (línia de color)
- Trams de muralla oculta per edificacions (en base a informe històric o memòria arqueològica o documentació en imatge) (trama), per exemple al soterrani del Museu d'Història.
- Trams de muralla i elements enderrocats (coneguts en base a excavació arqueològica o documents en imatge (línia discontinua): com per exemple la muralla del riu Onyar, el portal i baluard de Sant Narcís, el portal de Les Ballesteries, el portal de St. Pere, la Torre de Santa Llúcia, el portal de França i de Santa Maria i els Baluards de Sant Pere i de l'Areny.

El Pla director de la muralla de Girona és un instrument de planificació absolutament necessari descriurà el monument, farà una valoració objectiva del seu estat i determinarà quines són les actuacions necessàries quan a conservació preventiva i restauració, però a més, actuarà com a Pla d'accessibilitat i com a Pla d'usos, indicant quins usos es preveuen i com es preveu gestionar-los.

Aquest pla és, en definitiva, l'instrument tècnic i estratègic que necessita l'Ajuntament de Girona per tal d'encarar accions necessàries i adoptar mesures de la forma adequada tal i com dictaminin els experts, constituïts aquests a mode de comitè pluridisciplinari que vetlla per aquest element significatiu del patrimoni històric de la ciutat. S'alinea amb les polítiques de sostenibilitat, accessibilitat, dinamització cultural i conservació patrimonial de l'Ajuntament i de la Generalitat.

És urgent pel fet que no es poden fer actuacions esporàdiques sense tenir uns criteris i uns protocols establerts, convinguts amb la Comissió de patrimoni de la Generalitat de Catalunya, en un moment en que la degradació, pels efectes de la vegetació invasiva, l'acció dels elements externs al llarg del temps i del vandalisme es fan cada cop més evidents. És un moment idoni també per que aquest any la ciutat celebra el 2100 aniversari de la fundació romana de la ciutat.

Es tracta d'un monument de gran envergadura i complexitat, no només per la seva extensió i diferents fases de construcció, realitzades amb materials i tècniques diferents, sinó també per la diversitat de situacions en la que es troba.

Per una banda cal diferenciar tres situacions bàsiques pel que fa a la seva entitat física: els trams de muralla visibles, els trams de muralla en superfície però oculta per edificacions (és a dir integrada en aquests edificis i construccions), i els elements enderrocats dels quals només se'n conserven restes en el subsòl. Per altra banda, ens trobem amb unes parts de muralla conegudes, identificades i estudiades, i per l'altra, una gran extensió, que sobretot va quedar incorporada dins dels habitatges, que es desconeix el seu estat. I que sovint, la propietat és desconixedora de la seva existència.

Degut als enderrocs i al fet que la muralla formi part dels paraments dels edificis existents, ens trobem que existeixen diverses situacions urbanístiques, podent estar qualificada d'equipament (clau E), zona de protecció - àmbit del Pla Especial del Barri Vell (clau 7), zona d'eixample (clau 1.2), però també podent-se trobar trams per sota de la xarxa viària (clau A) o de parcs, jardins i Places (clau C). Això fa que la propietat del bé estigui fragmentada, ja que hi ha trams que són de titularitat municipal, i d'altres que són de titularitat privada.

Declaració BCIN i nivell de protecció

Les Muralles de Girona van ser declarades BCIN, en la categoria de monument històric amb el nom de Murs, torres i portals de la Girona Antiga, pel Decret de 22/04/49, publicat al BOE de 05/05/49, número d'inventari 4388-MH. El segon recinte murat – els Baluards- va ser declarat BCIN, en la categoria de monument històric, pel Decret de 22/04/1949, publicat al BOE de 05/05/1949, amb número de registre 4387-MH. Ambdós són un BCIN, Bé Cultural d'Interès Nacional, i com a tal ostenten el màxim grau de protecció (1). En concret es tracta d'un BCIN de categoria 1 (Són els béns immobles més rellevants del patrimoni cultural català, inclosos en el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional del DC).

Gaudeixen d'aquesta protecció, entre d'altres, els béns més rellevants del patrimoni cultural català, declarats per la Generalitat segons el procediment que estableix la LPCC, com són els castells i fortificacions, Decret de 22 d'abril de 1949, recollit a la disposició addicional 1.2 LPCC. El nivell de protecció 1 defineix la protecció integral, que és el nivell de protecció total, aplicable a aquells béns que s'han de mantenir íntegrament, amb especial respecte de les seves característiques específiques i dels elements o parts que els componen.

Sols es permetran actuacions de restauració i consolidació que no malmetin, perjudiquin o desvirtuin el bé. Altrament, és evident que és necessari intervenir per a garantir el manteniment del bé, però això s'ha de fer d'acord amb un Pla establert i això és el que aportarà el futur Pla director.

L'estat actual del bé patrimonial, presenta signes evidents de degradació física, estructural o estètica, i requereix una intervenció immediata per evitar-ne la pèrdua de parts i el deteriorament irreversible. Ens motiva l'obligació legal, establerta en la Llei 9/1993, de patrimoni cultural català, de conservar, protegir i mantenir el patrimoni cultural sota titularitat pública. Existeix voluntat municipal de tenir cura del bé i de posar-lo en valor.

Objectius

El Pla director estableix quatre camps d'actuació sobre el monument: la restauració i la conservació arquitectònica; l'adequació per a la visita pública i usos complementaris; l'adequació ambiental i paisatgística; i la recerca arqueològica i històrica. S'elaborarà un llista de propostes concretes ordenades segons el grau d'urgència i necessitat. També contemplarà un Pla d'etapes d'execució de les actuacions amb una valoració econòmica.

Pel que fa als objectius del Pla, es defineixen les següent prioritats:

1. Recopilar el coneixement existent sobre la muralla de Girona i les seves fases de construcció. Fer un recull documental escrit i visual, que incorpori una memòria descriptiva, històrica, ambiental, acompanyada per una documentació gràfica amb visualitzacions que il·lustrin la restitució gràfica de les diferents fases de construcció, un recull de gravats i fotografies històriques i Planimetria detallada de l'estat actual, composta per Plantes i alçats. Analitzar la titularitat i situació legal, així com el règim urbanístic i l'afectació de la normativa vigent. A part de tota la documentació que s'indica a l'Annex I que ha de formar part del contingut del Pla director.
2. Establir les pautes generals que han de guiar les futures actuacions de restauració del conjunt de les muralles per tal de garantir -de la manera més adient- la seva protecció i conservació, aturant l'important degradació dels seus paraments, garantint a més a més la seva estabilitat estructural.
3. Adequar el conjunt monumental tot activant les seves potencialitats per a millorar l'experiència de la seva visita, fent-la més interessant, còmoda i enriquidora per a un públic, el més ampli possible.
4. Millorar la integració del monument en el context urbà i veïnal, Plantejant actuacions que permetin posar de relleu la unitat del conjunt alhora que contribueixin a millorar la seva conservació.
5. Establir les actuacions necessàries i els criteris a seguir en relació a l'entorn enjardinat que voreja la muralla i el paisatgisme que combina la monumentalitat i l'enjardinament.
6. Establir les línies de recerca en el camp arqueològic i històric per aconseguir en les futures actuacions, un coneixement del monument millor i més profund, afavorint també la difusió de la informació generada.

7. Desenvolupar estratègies digitals de comunicació i difusió del patrimoni a l'entorn de la muralla.

8. Definir les pautes d'intervenció a seguir en finques i terrenys on la muralla resta oculta o bé només resta en el subsol.

9. Donar a conèixer el Pla i fer un treball de difusió en especial per als propietaris, tècnics i promotors vinculats a les obres de restauració d'edificis privats amb trams de muralla oculta en el seu interior, per tal que puguin presentar projectes d'intervenció arquitectònica i puguin executar les obres amb el màxim coneixement sobre l'important bé cultural que representa la muralla. Prèvia autorització de la CTPC.

Finalment, es declara que aquest Ajuntament vetllarà en el futur la muralla seguint les indicacions que determini el Pla director per al qual es demana la present subvenció i que vetllarà les intervencions que es duguin a terme i que tota actuació es sotmetrà a l'aprovació de la Comissió territorial de Patrimoni cultural de Girona.

A efectes de comunicació al document del Pla i en la seva comunicació es farà constar que l'actuació es duu a terme amb el Suport de la Generalitat de Catalunya i s'inclourà el corresponent logotip.

Justificació d'urgència i idoneïtat

La redacció i posterior implementació d'aquest Pla director, neix a partir d'haver obtingut el reconeixement unànim per part del Ple municipal (14/11/2022) de dotar-se d'una eina tècnica i d'un instrument estratègic que faciliti encarar i promoure accions decidides, en favor del patrimoni històric de la ciutat. S'alinea amb les polítiques de sostenibilitat, accessibilitat i dinamització cultural que s'impulsa en l'àmbit del Barri Vell i del conjunt del municipi. També concorda amb les línies estratègiques de Cultura.

El Pla director de la muralla ha de ser un document de consens entre la institució promotora, l'Ajuntament de Girona i la institució col·laboradora, la Generalitat de Catalunya, la qual és a més a més, garant de tota actuació en matèria de patrimoni cultural en base a la llei i el dret. Tanmateix, aquest document tindrà el valor i aval necessaris per a ser acceptats per les altres administracions que també són propietaris de parts o elements de la muralla, com són la Universitat de Girona i el Bisbat de Girona, així com la mateixa Generalitat de Catalunya, en aquest cas esmentada com a propietària del bé. Tanmateix, el Pla serà aplicable en l'àmbit privat per tots aquells propietaris urbans que tinguin restes de la muralla en el sí de la seva propietat, i per aquesta raó, se'ls demanarà permís d'actuació. En relació a aquest darrer punt, és remarcable que disposar del Pla facilitarà a l'administració pública la seva actuació i vigilància sobre les restes de la muralla en el futur en totes aquelles parts que no són de la seva propietat.

És urgent pel fet que no es poden fer actuacions esporàdiques sense tenir uns criteris i uns protocols establerts, convinguts amb la Comissió de patrimoni de la Generalitat de Catalunya, en un moment en que la degradació, pels efectes de la vegetació invasiva i del vandalisme es fan cada cop més evidents. És un moment idoni també per que aquest any la ciutat celebra el 2100 aniversari de la fundació romana de la ciutat.

Pla d'actuació

Aquest Pla és el primer en fer-se per la muralla de Girona i es proposa per la següent superfície:

FORÇA VELLA

L'antic recinte emmurallat conegut com a Força vella presenta una configuració triangular d'aproximadament 6 hectàrees que s'adapta a l'orografia i l'estructura al voltant de l'anomenat Cardo Maximus (actual carrer de la Força).

Superfície: 5,63 Ha.

Perímetre: 1352 ml.

CIUTAT VELLA

Tres recintes: Ciutat Vella Est - Mercadal - Lluçanet

Recorregut passeig sobre muralla 1565 ml.

(Dos trams, des del Jardí de la Infància a la Plaça de Sant Pere)

Superfície recintes emmurallats: 47,78 Ha.

Perímetre històric emmurallat: 6385 ml.; dels quals resten visibles 2.553 ml.

Desnivell màxim: 60 m. (de l'Onyar a Torre Gironella)

Àmbit del Pla Director (inclou entorn fora muralla) 54,07 Ha.

Sup. construïda fortificacions (muralles, torres i baluards) s'estima en uns 49000 m²; dels quals es conserven 8.676 m².

Estudis previstos per a la redacció del Pla director

Estudis i encàrrecs que es consideren que poden ser necessaris, l'abast a concretar en funció de la viabilitat econòmica, però que en tot cas, els que no es contemplin en el marc de la realització del Pla director de la muralla, el mateix Pla indicarà la seva necessitat i abast:

- Estudi econòmic
- Planimetries complementàries a les existents
- Topografia, fotogrametria i infografia
- Estudis i anàlisis de documentació històrica
- Estudis de documentació en imatge, gravats i fotografia
- Anàlisis de termoluminescència
- Estudi litològic, anàlisis de morters, estudi de patologies materials i estructurals
- Compendi d'excavacions i intervencions de restauració realitzades
- Estudi de l'evolució urbanística de la muralla al llarg de la història, dels usos, propietat i projectes que l'han contemplat
- Memòria històrica de la muralla
- Estudi de les zones enjardinades de l'entorn i futur en el context de canvi climàtic
- Estudi d'usos ciutadans i turístics actuals, recull de propostes realitzades d'usos
- Estudi i valoració de les possibilitats de recerca arqueològica a l'entorn de la muralla
- Estudi de les possibilitats de comunicació futura considerant les noves tecnologies i la IA
- GEO localització del conjunt i dels elements

Un dels objectius de la GEO localització és poder integrar-la al sistema SIG de la UMAT, i d'aquesta forma introduir-la al portal interactiu de cartografia existent, accessible pels ciutadans. Amb aquesta eina divulgativa, a part d'arribar a la població que vulgui conèixer més els diferents trams de muralla, s'aconseguirà que els ciutadans puguin reconèixer d'una forma àgil i fàcil si la seva finca és susceptible d'incloure un tram de muralla a l'interior per poder intervenir amb el màxim respecte i coneixement

El procés d'obtenció dels estudis que es determinin que és necessari realitzar externament es licitaran en un sol procediment encaminat a escollir la millor oferta i empresa o professional capaç de dur a terme la totalitat dels estudis i treballs escollits.

Queda oberta la possibilitat que part dels treballs que no es puguin contractar per manca de recursos s'haurà de resoldre per mitjans propis a càrrec de personal especialista municipal.

Estat actual de conservació de l'immoble

En aquests moments l'estat de conservació tant de les muralles com dels diferents baluards és molt divers en funció del tram. S'han observat diferents problemàtiques, en alguns casos molt puntuals, en d'altres d'una envergadura més significativa.

Entre d'altres, s'ha detectat que les torres semicirculars del tram romà pateixen fractures per humitat, els portals i els merlets del tram carolingi necessiten una neteja a fons per desfer-se de la vegetació que els oculta, hi ha risc d'esfondraments puntuals en alguns dels murs de pedra i passadissos del tram medieval, s'hi veuen erosions i degradació superficial a subsanar i al tram més modern li caldrien unes quantes adaptacions urbanístiques per a poder-les integrar al paisatge urbà actual.

El canvi climàtic és un factor a tenir en compte a l'hora d'anar amb certa celeritat en abordar totes les problemàtiques detectades.

Pel que fa a la conservació física del bé, caldrà que el document del Pla director inclogui una anàlisi global del seu estat de conservació, determinant els punts que requereixen intervenció i classificant-los segons la urgència. Caldrà preveure les futures actuacions de manteniment i conservació correctiva i preventiva, establir els criteris d'actuació en la restauració i consolidació d'elements, així com en la reintegració de llacunes. Serà necessari estudiar-ne els materials que componen les diferents fases de la muralla de Girona, identificar les patologies i els orígens que les provoquen, i establir els criteris d'intervenció més adequats per cada problemàtica que definiran les futures actuacions.

En temes mediambientals, s'ha detectat que algunes espècies podrien no ser les més adequades en l'entorn proper del bé, ja que el poden malmetre o dificultar la seva visió. És per això que caldrà analitzar les variables mediambientals que afecten la muralla i el seu entorn, analitzar la vegetació existent, el mobiliari urbà, i determinar les mesures correctores que s'hi escaiguin. Per altra banda, en relació amb la gestió cultural i difusió, la muralla es troba senyalitzada i comunicada de forma insuficient, falta definir uns recorreguts ben sectorialitzats, etc. Per això es preveu incorporar una millora en aquest aspecte.

De la simple observació de la muralla en la seva extensió s'entreveuen un ventall de patologies que tenen una incidència directa amb la conservació de la MURALLA DE GIRONA: SEGON RECINTE MURAT - ELS BALUARDS (BCIN 4387-MH) I MURS, TORRES I PORTALS DE LA GIRONA ANTIGA (BCIN 4388-MH), principalment causades per l'exposició natural a la intempèrie i altres degut al comportament humà.

Patologies

Les patologies que presenta al Muralla de Girona en el seu conjunt són els propis d'aquest tipus de construccions, les quals van ser construïdes amb una finalitat que, en data d'avui, és obsoleta, però que són un patrimoni digne que mereix ser conservat. Així doncs, en determinats punts de l'extensió del conjunt emmurallat, les patologies destacables són les següents:

- Falta de cohesió entre les pedres que conformen els paraments a banda i banda de la muralla.
- Despreniment del parament de recobriment exterior de la muralla quedant a la vista el farcit no cohesionat intern.
- Formació de balmes a la part baixa dels paraments exteriors amb la conseqüent debilitació del fonament de la muralla.
- Escrostonaments de la part superior dels paraments de la muralla amb risc de caiguda de materials.
- Desaparició d'elements estructurals tals com dovelles i arcs en voltes i brancals i dintells en obertures i finestres.
- Estat de ruïna física de determinats paraments de la muralla.
- Vegetació incrustada als paraments.
- Filtracions d'aigua
- Colonització biogènica de fongs i molsa puntual.
- Efectes de vandalisme i acció humana.
- Dipòsits d'escombraries

Actuacions

Actuacions que s'hauran de definir al Pla de conservació preventiva i de restauració:

- Neteja i sanejament.
- Consolidació, restauració i reintegrament en cas de llacunes.
- Reintegració cromàtica de morter.
- Protecció d'elements significatius com són escuts o altres relleus existents.
- Anàlisi de seguretat i mesures de prevenció de riscos existents.
- Acabaments de trams incomplets en consonància amb altres acabats de mur existents.
- Millores d'accessibilitat.
- Revisió i millores dels sistemes de drenatge.
- GEO localització general i, en concret de trams i d'elements singulars així com dels trams o elements amb patologies on es necessari intervenir.

També s'haurà de definir:

- a. El Pla d'accessibilitat i de visita pública (regulació).
- b. L'adequació paisatgística de l'entorn.
- c. Un Pla de manteniment.
- d. Les actuacions de recerca i investigació arqueològica.
- e. Les fases per prioritats.
- f. El pressupost, incorporant-hi un estudi de viabilitat.

Procediment per assolir una correcta avaluació d'usos

S'analitzaran els usos històrics i els actuals, així com les propostes que s'han realitzat d'utilització cultural i turística. S'avaluarà el seu impacte, i es determinarà la conveniència de potenciar certs usos o activitats en funció dels horaris, localització, tipologia, etc.

Es detectaran els punts conflictius de vandalisme, ocupació humana, pernoctacions, acumulació de deixalles, així com sectors que generen queixes recurrents de veïns i ciutadans. S'analitzarà l'accessibilitat per trams i les possibles millores a adoptar.

L'objectiu final és que la ciutadania reconegui la muralla -que és propietat de l'ajuntament- com a un element integrat a la ciutat, i la pugui gaudir i conèixer en tota la seva extensió, estudiant una millora en l'accessibilitat en el grau que sigui possible assegurant sempre la màxima preservació del bé. Per això caldrà realitzar un seguit d'estudis per a tenir una anàlisi correcta dels problemes, riscos i possibles solucions.

El Pla podrà proposar també una millor política de comunicació i de difusió, fent servir mitjans digitals i virtuals. D'aquesta manera es podrà anar actualitzant el contingut digital amb investigacions futures, també es podrà arribar a diversos col·lectius, ja que aquestes eines permeten incorporar diversos idiomes adaptant-ne el contingut a les edats i/o els interessos dels usuaris.

Procediment per assolir un un correcte Pla d'actuacions

Es definiran els criteris, les prioritats i les fases en relació a un Pla de viabilitat econòmica que sigui assumible. El document ha de definir els usos i les actuacions amb la voluntat de programar i d'establir els criteris d'intervenció en cada etapa a més de preveure futures actuacions.

Fase 1 : Abordar les intervencions urgents dels trams medieval i romà (consolidar l'estructura del tram medieval, millorar el drenatge del tram romà i del medieval)

Fase 2: Restaurar el més necessari tot millorant-ne l'accessibilitat (netejar i reparar els trams amb risc de despreniment, millorar paviments i baranes adaptant-los per a persones amb mobilitat reduïda)

Fase 3: Millorar la difusió, la senyalística i les actuacions digitals (col·locar panells explicatius multilingües amb codis QR, fer APP de rutes amb realitat augmentada, incloure les muralles en les rutes escolars i en les dels guies turístics)

Durant l'elaboració del Pla director es procedirà a sol·licitar noves ajudes per l'elaboració de Plans d'usos específics per trams de singulars característiques, per ordre de prioritats:

1. Muralla pública, sector nord-est: trams més turístics, actualment afectats de suposats mals usos.
2. Casa Pastors

Posteriorment seria important completar el detall amb altres sectors:

3. Torre Gironella i entorn
4. Muralla soterrada de propietat pública i privada

També es treballarà en el plec de condicions del contracte de conservació i restauració preventiva que s'ha de derivar del Pla director. Pressupostàriament, s'ha calculat un pressupost total de 75.000 euros i es demana una subvenció de 50.000 €, que suposa un 66,67 % per part de la Generalitat de Catalunya i un finançament per part de l'Ajuntament de Girona del 33,33 %.

És voluntat però d'aquest realitzar, fora del marc d'aquesta subvenció i amb pressupost diferenciat, mesures d'execució pilot atès la seva urgència i per donar consistència a l'objectiu del Pla que és que impulsi les actuacions necessàries sense haver d'esperar la finalització del Pla. En tot cas, dites mesures es consensuaran amb els experts participants en la redacció del Pla i per a dur-les a terme es demanarà el preceptiu permís a la Comissió Territorial de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Repercussió del bé a la dinamització del territori

Actualment, el visitant pot recórrer diferents trams dels murs de la que és considerada la muralla carolíngia més extensa del continent europeu, que també és un dels principals atractius turístics de la ciutat. De les seves torres estant, es pot contemplar la ciutat i les poblacions del voltant. Es poden recórrer els trams que han estat conservats i restaurats gaudint d'unes espectaculars vistes sobre la ciutat, mentre voregem el nucli històric de Girona.

Actualment, es pot accedir a la muralla de la ciutat des de diferents punts al llarg del recorregut. Són dos quilòmetres de recorregut que es fan tranquil·lament en dues o tres hores. També és molt aconsellable sortir per algunes de les entrades i visitar diferents punts d'interès de Girona: el convent de Sant Domènec, avui seu de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona o els Jardins de la Francesa que són alguns dels llocs que valen una visita.

Els darrers anys s'han detectat problemes de brutícia en racons de la muralla i un cert vandalisme, així com l'establiment de persones sense llar al seu entorn, cosa que ha fet pensar en la possibilitat de regular la seva utilització i restringir el pas pel deambulatori, un extrem que aquest Pla director de la muralla haurà d'estudiar.

La muralla de Girona és un dels principals atractius turístics de Girona i, per tant, té una repercussió econòmica alta en l'economia de la ciutat basada en el turisme i els serveis.

Mitjans tècnics i humans necessaris

Equip tècnic municipal

Direcció:

- Xavier Artés, Cap d'àrea d'Urbanisme (arquitecte)
- Carme Sais, Cap de servei d'Arts Visuals, Museus i Patrimoni Cultural (Llicenciada en Filosofia i Lletres, especialitat Història de les societats pre-capitalistes, Màster en gestió del patrimoni històric i arqueològic, Màster en gestió del patrimoni local)
- Lluís Esteve Casellas, Cap de servei, director de l'Arxiu d'Història (Llicenciat en Filosofia i Lletres, especialitat Història de les societats pre-capitalistes, Màster en gestió del patrimoni històric i arqueològic)

Equip de treball:

- Roser Niell, Anna Teixidor i Quim Roura. Arquitectes municipals, especialistes en patrimoni monumental.
- Anna Jiménez Xiberta, arquitecta municipal, especialista paisatgista.
- Joan Cantal, Delineant
- Sílvia Planas Marcè. Directora del Museu d'Història
- Jordi Busquets, tècnic del Museu d'Història
- Anna Pujols, Arxivera del Servei d'Arts visuals, Museus i Patrimoni cultural
- Judith Cobeña i Guàrdia. Tècnica auxiliar de museus i patrimoni cultural
- Marc Rosdevall, Cap de secció de Paisatge i biodiversitat.
- Milena Oliveras Schwarz. Tècnica de gestió de Promoció turística.
- Sílvia Planas Dalmau, cap secció de comunicació.

En tot cas es comptarà amb la col·laboració dels Serveis Territorials de Cultura- Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic, de la Generalitat de Catalunya en quan assessorament i seguiment de l'elaboració del projecte, com són les senyores Maribel Fuertes, arqueòloga territorial, i Olga Schmid, arquitecta, ambdues dels Serveis territorials de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Altres col·laboradors

Es contractarà una empresa per concurs que proveeixi els serveis tècnics de persones professionals dels següents camps:

- Un/a arqueòleg/a
- Un/una restaurador/a
- Un/una documentalista
- Un/a geòleg/a

Mitjans tècnics

Es posarà a disposició de l'equip de treball el sistema de cartografia de l'UMAT, de Planimetria del servei d'urbanisme, la documentació històrica de l'arxiu històric de la ciutat i la documental en imatge del CDRI (Centre de Difusió i Recerca de la Imatge).

Es compta amb les següents bases planimètriques i documents:

De les muralles de la ciutat vella: Situació, zonificació i emplaçament; Planta general i datació històrica; Sectorització segons teixits històrics; Accessibilitat entorn les muralles; Sobre-posició del les muralles amb el Planejament; Estructura de la propietat.

D'elements de la muralla per sectors: Força vella-Torre Gironella; Burg de Sant Feliu; Burg de Sant Pere; Areny i Cap de l'Areny; Sant Martí i Vilanova; Mercadal i baluards.

De l'estat actual, representació parcial dels alçats de muralla conservada: Força vella; Sant Martí i Vilanova

Documentació i memòries de les prospeccions arqueològiques realitzades a: Força vella; Burg de Sant Feliu; Burg de Sant Pere; Areny i Cap de l'Areny; Sant Martí i Vilanova; Mercadal; Baluards.

Pressupost, ingressos, despeses i finançament

DESPESES SUBVENCIONABLES

Concepte	Pressupost inicial
Despeses pels treballs per a extreure dades i els estudis previs per a un millor coneixement de l'immoble, conjunt i/o entorn	
Estudis topogràfic, fotogrametria, fotografia, altres	12.000,00 €
Documentació gràfica: planimetria, infografia, altres	15.000,00 €
Anàlisis per termoluminiscència per datació	8.000,00 €
Despeses de contractació d'una empresa o professional per a la implementació dels plans	
Empresa redacció del Pla, contractació professionals i estudis, elaboració de documents de comunicació	40.000,00 €
Total despeses	75.000,00 €

INGRESSOS

Concepte	Pressupost inicial
Subvenció del Departament de Cultura	50.000,00 €
Fons propis	25.000,00 €
Total ingressos	75.000,00 €

Fotografies

FOTOGRAFIES ANTIGUES

1

MOTIU: 4. ENTRADA DE GERONA. PUERTA DE ÁLVAREZ (ÀLBUM BELLEZAS DE GERONA.)

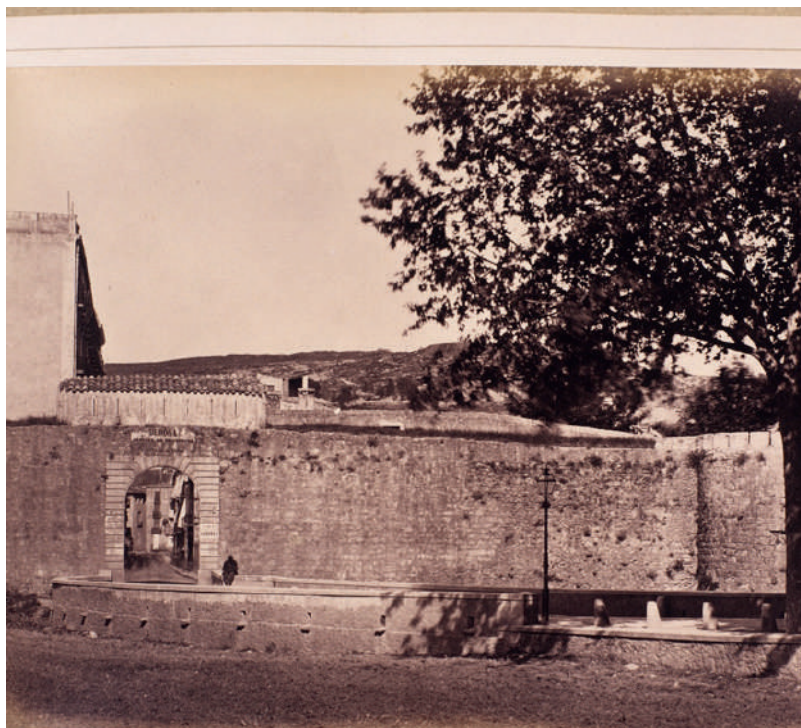
Autoria: Joan Martí Centelles

Data de la foto: 1877

Crèdit : Ajuntament de Girona. CRDI (Joan Martí Centelles)

Referència : 101716

El portal d'Àlvarez i una de les torres de la muralla del Mercadal. A l'altra banda de portal, el carrer Nou.

2

MOTIU: 35 GIRONÉS. GIRONA, PORTAL D'ÁLVAREZ

Autoria: Vintró Casallachs, Juli

Data de la foto: 1896

Any d'enderrocament del portal.

Crèdit : Ajuntament de Girona. CRDI (Juli Vintró)

Referència : 065412

El portal d'Àlvarez s'obria al final del carrer Nou, l'antic carrer del Progrés, cap el que més tard seria la plaça del Marquès de Camps -l'Havana Petita-, construïda sobre uns terrenys propietat de Carles de Camps, que aquest va cedir el 1882 a l'Ajuntament per facilitar l'ampliació de la ciutat cap a l'exterior de les desaparegudes muralles. Aquest portal que datava de 1846, seria eixamplat el 1895 i enderrocats un any més tard. El portal estava fet amb el sistema d'encoixinat, blocs de pedra picada amb un rebaixat a les vores, i amb un arc de mig punt. Disposava de cos de guàrdia, i tenia un parapet espitllerat a la part superior. Estava flanquejat per dues torres semicirculars annexades a la muralla. A la part superior s'hi podia llegir "GERONA CAPITAL DE PROVINCIA. PUERTA DE ALVAREZ". El carrer Nou s'havia format gràcies a l'enderroc del convent de sant Francesc d'Assís. Amb l'arribada del tren a Girona, el 1862, amb l'estació emplaçada a la Plaça Poeta Marquina (abans plaça del carril), aquest portal va esdevenir la principal entrada i sortida de la ciutat.

Autoria del text: PEDRES DE GIRONA

https://www.pedresdegirona.com/portal_alvarez.htm

FOTOGRAFIES ANTIGUES

3

MOTIU: GIRONA VISTA DES DE LES PEDRERES AMB LA MURALLA.

Autoria: Desconeguda. Fototípia Thomas.
Col·lecció Josep Bronsoms Nadal
Data de la foto: 1910 - 1917
Crèdit : Ajuntament de Girona.
CDRI(Col·lecció Josep Bronsoms Nadal)
Referència : 064806

Vista de la ciutat des de la muntanya de les Pedreres. En primer terme, el tram de muralla comprés entre el convent de la Mercè, a l'esquerra, la torre del Portal Nou, al centre, i la torre del Socors, a la dreta. En segon terme a la dreta, l'edifici de l'Hospici, posteriorment Casa de Cultura Tomàs de Lorenzana i les torres de l'església del Sagrat Cor, i a la dreta, el conjunt de la fabrica Grober, la Torre de les Aigües i els campanars de l'església de Santa Susanna i de les Bernardes. Al fons, la plaça de Braus i la Devesa.

4

MOTIU: LA MURALLA DE LES PEDRERES. GIRONA

Autoria: Valentí lanetta Fargnoli
Data de la foto: 1917 - 1936 sembla feta en el temps de la Guerra Civil
Crèdit : Ajuntament de Girona.
CDRI(Col·lecció Valentí Fargnoli)
Referència : 092633

5

MOTIU: PLAÇA MARQUÈS DE CAMPS

Autoria: Fotografia Unal
Data de la foto: 1887 - 1896
Crèdit : Ajuntament de Girona. CRDI
(Fotografia Unal)
Referència : 069944

Vista enlairada de la plaça Marquès de Camps i el portal d'Àlvarez, obertura a la muralla per comunicar la plaça amb el carrer del Nou. A l'esquerra, s'observen carros davant dels comerços. Al fons, la Catedral de Girona i l'església de Sant Feliu.

FOTOGRAFIES ANTIGUES

6

MOTIU: TORRE I PORTA DEL PASSATGE

MARIA GAY

Lloc: Sector Passeig de fora muralla

Autoria: Narcís Sans Prats

Data de la foto: 1960 - 1970

Crèdit : Ajuntament de Girona.

CDRI(Fons Narcís Sans Prats)

Referència : 1221557

7

MOTIU: TORRE I PORTA DEL PASSATGE

MARIA GAY

Lloc: Sector Passeig de fora muralla

Autoria: Desconeguda

Data de la foto: 1950 - 1960

Crèdit : Ajuntament de Girona. CRDI

(Autor desconegut)

Referència : 065680

FOTOGRAFIES ACTUALS

8

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Pujada dels Alemanys

Autoria: Nil·la Petit Requena

Data de la foto: 14/04/2025

Crèdit : Ajuntament de Girona.

CDRI(Nil·la Petit Requena)

Referència DSC 4466

9

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Sector St. Domènec. Carrer de la Muralla

Autoria: Nil·la Petit Requena

Data de la foto: 14/04/2025

Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI

(Nil·la Petit Requena)

Referència DSC 4507

10

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Sector St. Domènec. Carrer de la Muralla

Autoria: Nil·la Petit Requena

Data de la foto: 14/04/ 2025

Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI

(Nil·la Petit Requena)

Referència DSC 4540

FOTOGRAFIES ACTUALS

11

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Jardins Fora Muralla. Sector La Mercè

Autoria: Nil·la Petit Requena
Data de la foto: 14/04/2025
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Nil·la Petit Requena)
Referència CDS 4559

12

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Jardins Fora Muralla. Sector La Mercè

Autoria: Nil·la Petit Requena
Data de la foto: 14/04/2025
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Nil·la Petit Requena)
Referència CDS 4572

13

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector Montjuïc / Santa Llúcia

Autoria: Nil·la Petit Requena
Data de la foto: 14/04/2025
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Nil·la Petit Requena)
Referència CDS 4624

FOTOGRAFIES ACTUALS

14

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Autoria: Erik Estany Tigerström
Data de la foto: 16/04/20136
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Erik Estany Tigerström)
CDS 790338

15

MOTIU: MURALLES DE GIRONA Lloc: Sector St. Domènec. Carrer de la Muralla

Autoria: Erik Estany Tigerström
Data de la foto: 16/04/2013
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Erik Estany Tigerström)
Referència CDS 790341

16

MOTIU: MURALLES DE GIRONA Lloc: Sector Universitat de Girona /St. Domènec

Autoria: Roger Colom Martínez
Data de la foto: 05/03/2014
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Roger Colom Martínez)
Referència CDS 790342

FOTOGRAFIES ACTUALS

17

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector Universitat de Girona /St. Domènec

Autoria: Marc Auladell Casadevall
Data de la foto: 11/04/2017
Crèdit: Ajuntament de Girona CDRI
(Marc Auladell Casadevall)
Referència CDS 790865

18

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector La Mercè

Autoria: Òscar Vall i Gallén
Data de la foto: 11/06/2014
Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI
(Òscar Vall i Gallén)
Referència: Film Office 307

19

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector La Mercè

Autoria: Òscar Vall i Gallén
Data de la foto: 11/06/2014
Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI
(Òscar Vall i Gallén)
Referència: Film Office 311

FOTOGRAFIES ACTUALS

20

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Sector La Mercè

Autoria: Òscar Vall i Gallén

Data de la foto: 11/06/2014

Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI

(Òscar Vall i Gallén)

Referència: Film Office 314

21

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Torre Zona General Peralta

Autoria: Òscar Vall i Gallén

Data de la foto: 11/06/2014

Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI

(Òscar Vall i Gallén)

Referència: Film Office 327

22

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Zona UdG

Autoria: Òscar Vall i Gallén

Data de la foto: 11/06/2014

Crèdit: Ajuntament de Girona. CRDI

(Òscar Vall i Gallén)

Referència: Film Office 342

FOTOGRAFIES ACTUALS

23 MOTIU: MURALLES DE GIRONA

Lloc: Jardins Fora Muralla. Sector La Mercè

Autoria: Servei Arts visuals, Museus i Patrimoni

Carme Sais Guart

Data de la foto: 29/01/2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 1000375732

FOTOGRAFIES MURALLA A L'INTERIOR DE LA CASA PASTORS

24

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Muralla romana republicana a la zona excavada els anys setanta de la Casa Pastors sota la torre oest de Sobreportes

25

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Casa Pastors. Muralles carolíngia i del s. XIV.

26

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Dala medieval del s. XI de la Casa Pastors i muralla adjacent amb reforços.

FOTOGRAFIES MURALLA A L'INTERIOR DE LA CASA PASTORS

27

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

28

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Casa Pastors. Muralles carolíngia i del s. XIV.

29

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto:2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Sala medieval, volta de canó inclosa, s. XI.
Resultat de les excavacions. Casa Pastors,
2023.

FOTOGRAFIES MURALLA A L'INTERIOR DE LA CASA PASTORS

30 MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Ajuntament de Girona

Data de la foto: 2023

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Muralla medieval, muralla carolíngia i torre precedent de 36 m2. Casa Pastors.
Resultat de les excavacions del 2023.

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

31

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Passeig de fora muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260202_103946

32

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260202_101232

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

33

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Sector del Passeig de fora muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260202_ 102503

34

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Sector del Passeig de fora muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260202_ 104015

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

35

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Castell de Girona o de Requesens

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260121_153813

36

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Castell de Girona o de Requesens

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260122_130231

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

37

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Portal del Carrer de l'Escola Pia

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260122_131404

38

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector del Passeig de fora muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260202_104829

39

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

**Lloc: Sector Jardins de l'Àngel i Santa
Lúcia**

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260114_103612

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

40

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Muralla adjacent al Passatge
Maria Gay

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto: 29/01/2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 1000375724

41

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Jardins fora muralla /Pujada de les
Pedreres. Baluard

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto:2025
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: IMG-20260204-WA0053

42

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Portal de la Mercè / Jardí de la
Infància

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto:2025
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: IMG-20260204-WA0054

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

43

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Castell de Girona o de Requesens

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 2026122_130822

44

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Jardins de l'Àngel i Santa Llúcia

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260114_102509

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

45

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Torre del passatge Maria Gay

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto: 29/01/2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 1000375728

46

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Passeig Fora Muralla

Autoria: Servei Arts visuals, Museus
i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto: 29/01/2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 1000375730

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

47

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector del Jardí de Infància

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto:2025
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència:IMG-20260204-WA0056

48

MOTIU: MURALLES DE GIRONA
Lloc: Sector del Jardí de Infància

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto:2025
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: IMG-20260204-WA0055

49

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto:2025
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: IMG-20260204-WA0057

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

50

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Jardins de l'Àngel i Santa Llúcia

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260114_101610

51

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Jardins de l'Àngel i Santa Llúcia

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260114_101433

52

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Jardins dels Alemanys

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_143452

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

53

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_143052

54

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_142824

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

55

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_142934

56

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_142754

57

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_142535

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

58

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

59

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_142644

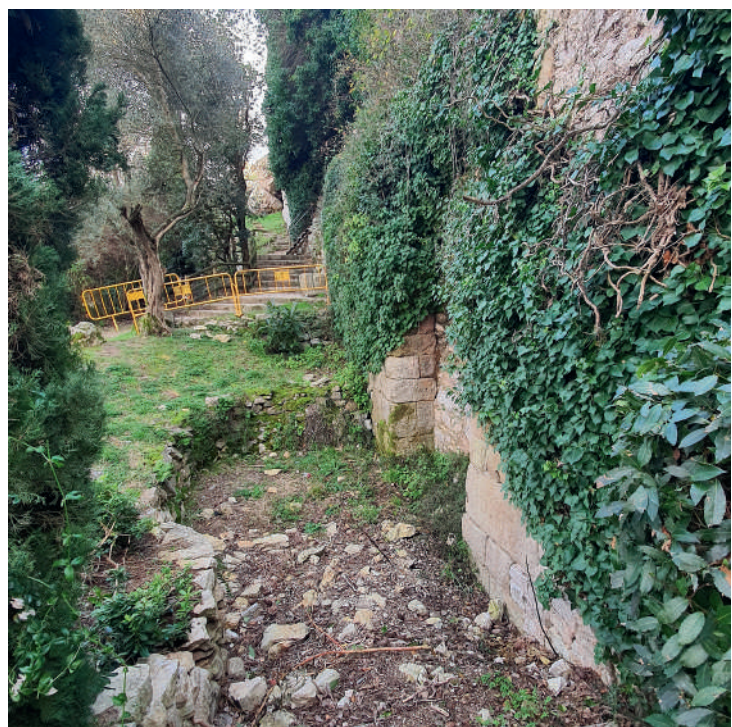

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

60

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_142604

61

MOTIU: MURALLA DE GIRONA
Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_141100

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

62

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_141725

63

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector del Passeig de Fora Muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_134559

64

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_142535

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

65

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_141045

66

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre Gironella

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona
Joan Cantal Coll
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona
Referència: 20260109_135759

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

67

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector del Passeig de Fora Muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_133803

68

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector del Passeig de Fora Muralla

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_133442

69

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Portal de Beates

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2026

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 20260109_130344

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

70

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2025

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència: 1000375733

71

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Sector Portal de Beates

Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de
l'Ajuntament de Girona

Joan Cantal Coll

Data de la foto: 2025

Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

Referència foto: 202516_092146

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

72

MOTIU: MURALLES DE GIRONA

**Lloc: Passadía entre muralla i edifici
d'habitatges adjacent a Passatge Maria Gay**

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

73

MOTIU: MURALLA DE GIRONA

Lloc: Torre del Passatge Maria Gay

Autoria: Servei Arts visuals,
Museus i Patrimoni
Carme Sais Guart
Data de la foto: 2026
Crèdit: Col·lecció Aj. Girona

ÍNDEX D'AUTORIA

FOTOGRAFIES ANTIGUES

- 1.4 Entrada de Gerona. Puerta de Álvarez. Autoria: Joan Martí Centelles
- 2.35 Gironés. Girona, Portal d'Àlvarez. Autoria: Juli Vintró Casallachs
3. Girona vista des de Les pedreres amb la muralla. Autoria: desconeguda
4. La muralla de les Pedreres. Girona. Autoria: Valentí Fagnoli
5. Plaça del Marquès de Camps i portal d'Àlvarez. Autoria: Fons Fotografia Unal
6. Pany de muralla. Autoria: Narcís Sans Prat
7. Portal nou. Autoria: desconeguda

FOTOGRAFIES ACTUALS

8. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
9. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
10. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
11. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
12. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
13. Muralla de Girona. Autoria: Nil·la Petit Requena
14. Muralla de Girona. Autoria: Erik Estany Tigerström
15. Muralla de Girona. Autoria: Erik Estany Tigerström
16. Muralla de Girona. Autoria: Roger Colom Martínez
17. Muralla de Girona. Autoria: Marc Auladell Casadevall
18. Muralla de Girona. Autoria: Òscar Vall i Gallén
19. Muralla de Girona. Autoria: Òscar Vall i Gallén
20. Muralla de Girona. Autoria: Òscar Vall i Gallén
21. Muralla de Girona. Autoria: Òscar Vall i Gallén
22. Muralla de Girona. Autoria: Òscar Vall i Gallén
23. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni

FOTOGRAFIES MURALLA A L'INTERIOR DE LA CASA PASTORS

24. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
25. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
26. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
27. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
28. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
29. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona
30. Muralla de Girona. Autoria: Ajuntament de Girona

FOTOGRAFIES DE PATOLOGIES EN DIFERENTS TRAMS DE LA MURALLA

31. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
32. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
33. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
34. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
35. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
36. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
37. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
38. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
39. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
40. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni

INDEX D'AUTORIA

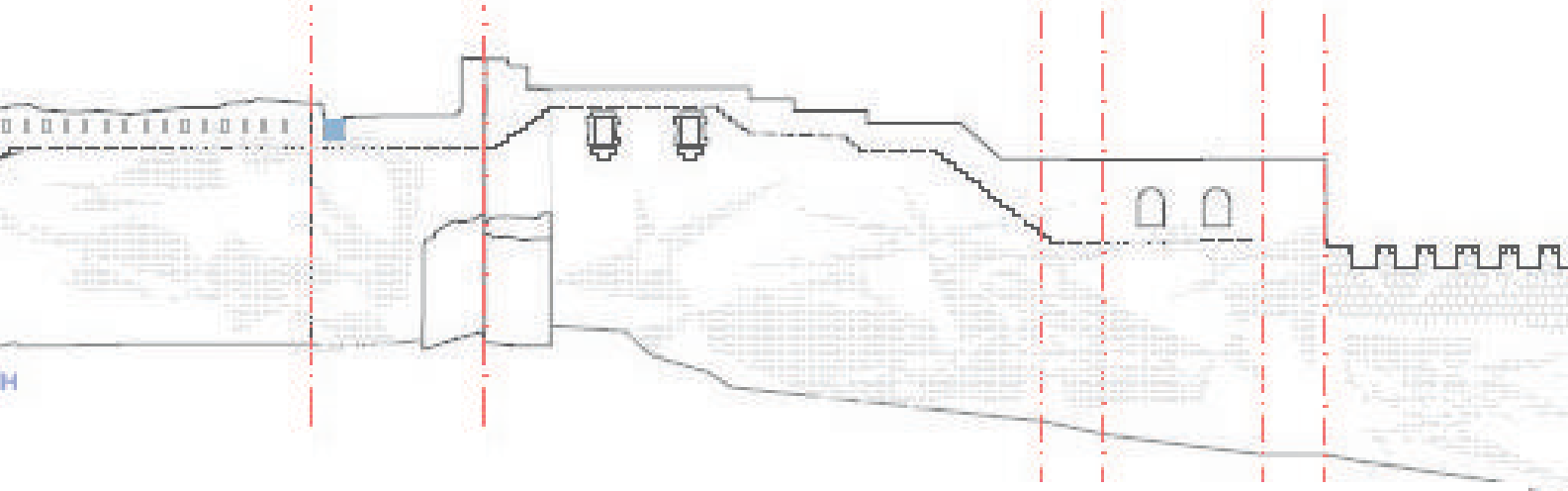
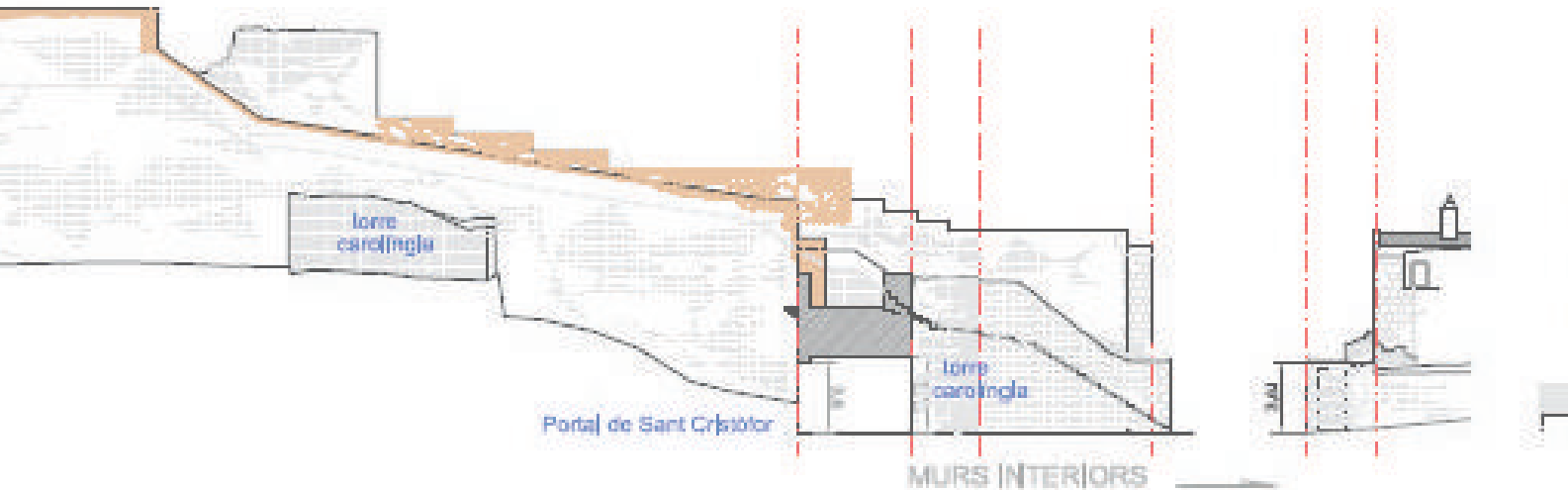
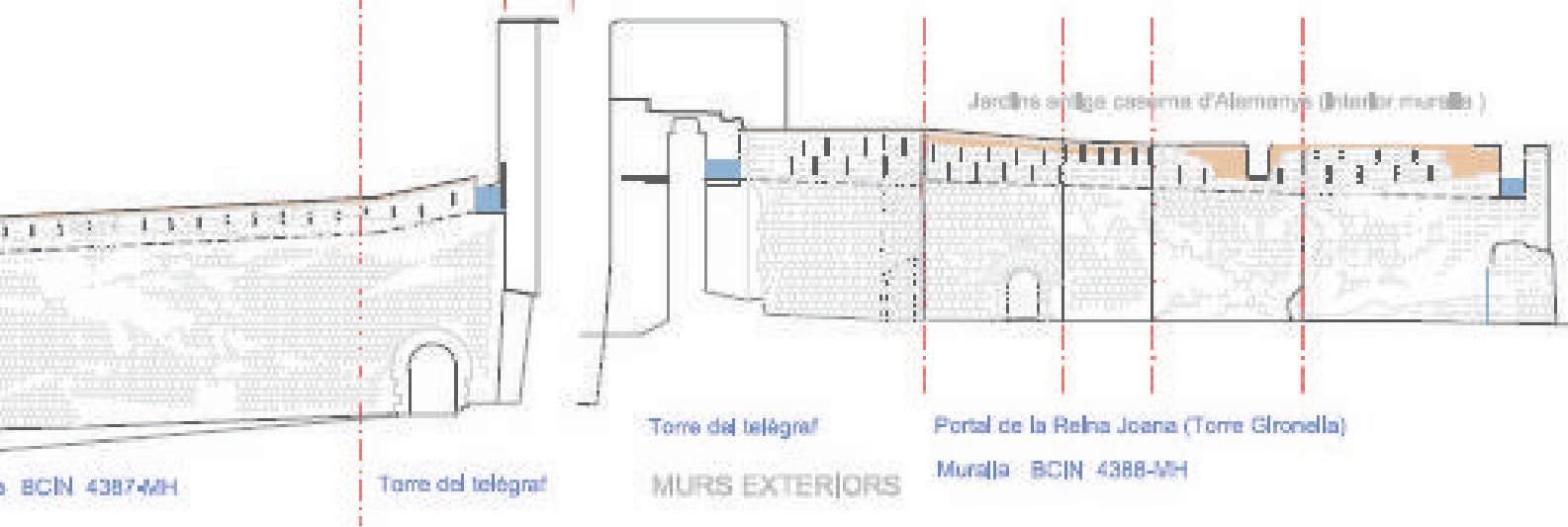
FOTOGRAFIES ANTIGUES

41. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
42. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
43. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
44. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
45. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
46. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
47. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
48. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
49. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
50. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
51. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
52. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
53. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
54. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
55. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
56. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
57. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
58. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
59. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
60. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
61. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
62. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
63. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
64. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
65. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
66. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
67. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
68. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
69. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
70. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
71. Muralla de Girona. Autoria: Serveis Tècnics d'Urbanisme de l'Ajuntament de Girona
72. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni
73. Muralla de Girona. Autoria: Servei Arts Visuals, Museus i Patrimoni

Torre de l'Aigua
Muralla BCIN 4387-MH

ANT MARTÍ I VILANOVA

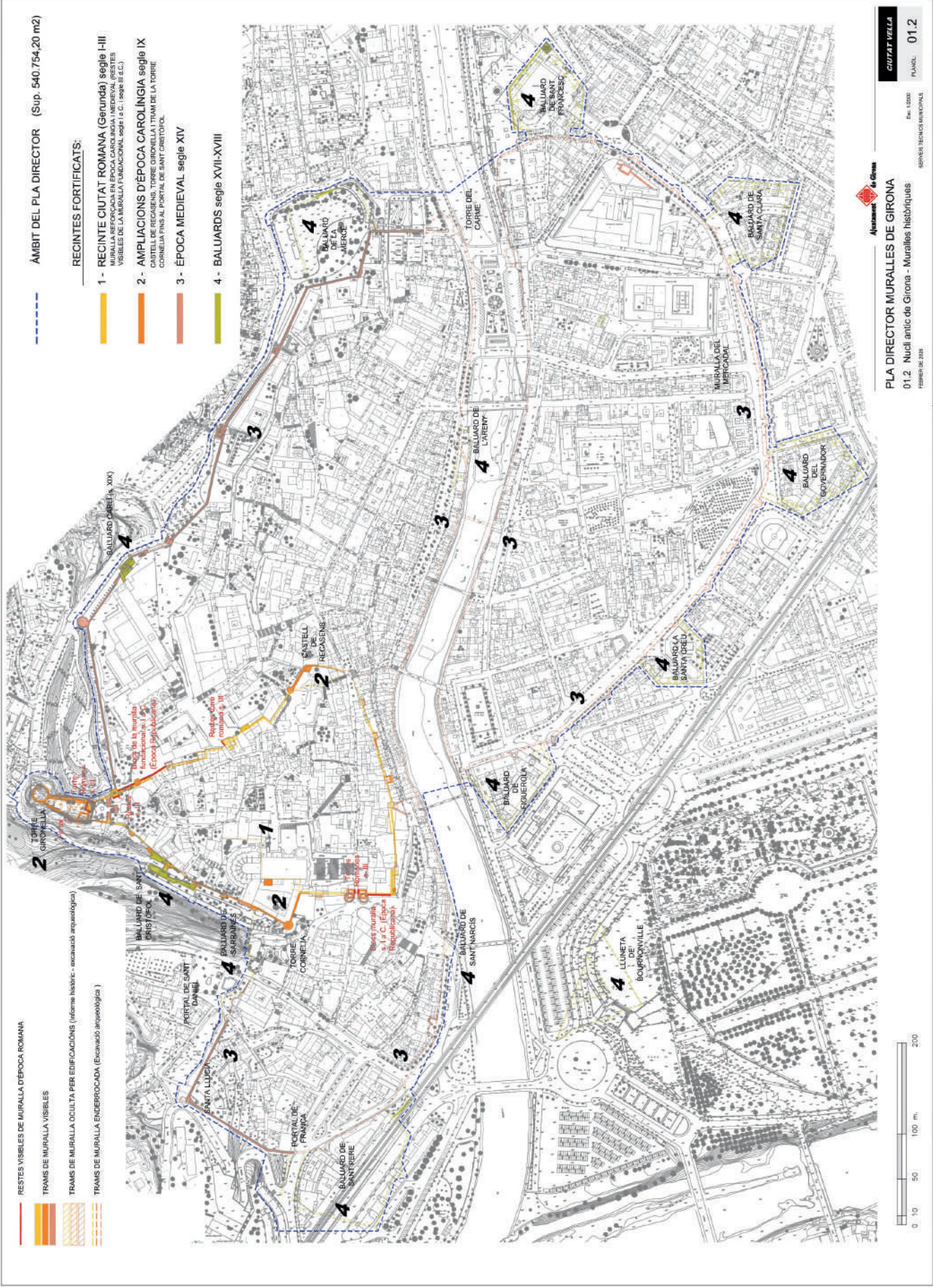
M-TH01- FORÇA VELLA

Jardins antiga caserna d'Alemanys (I)

Plànols

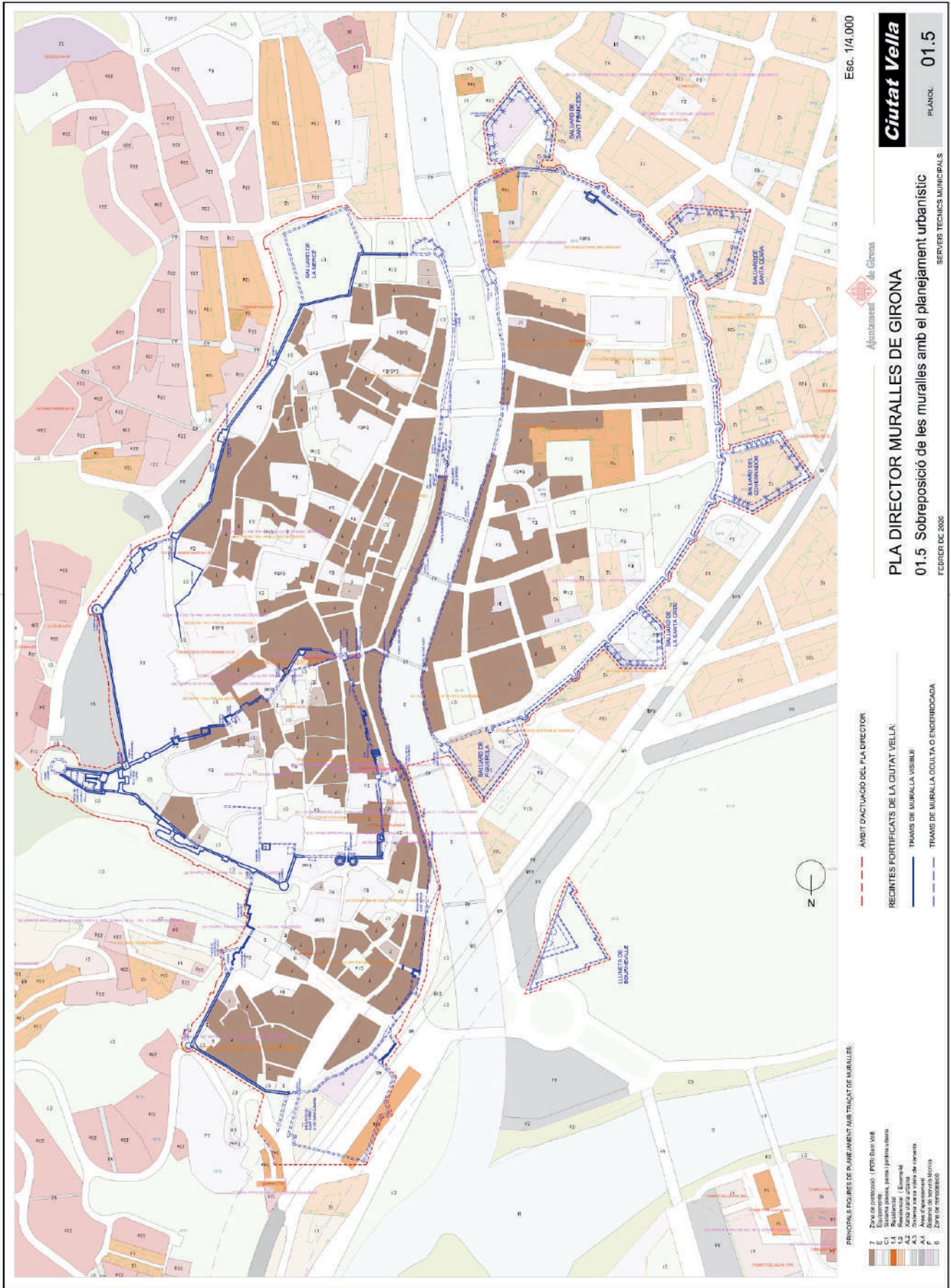

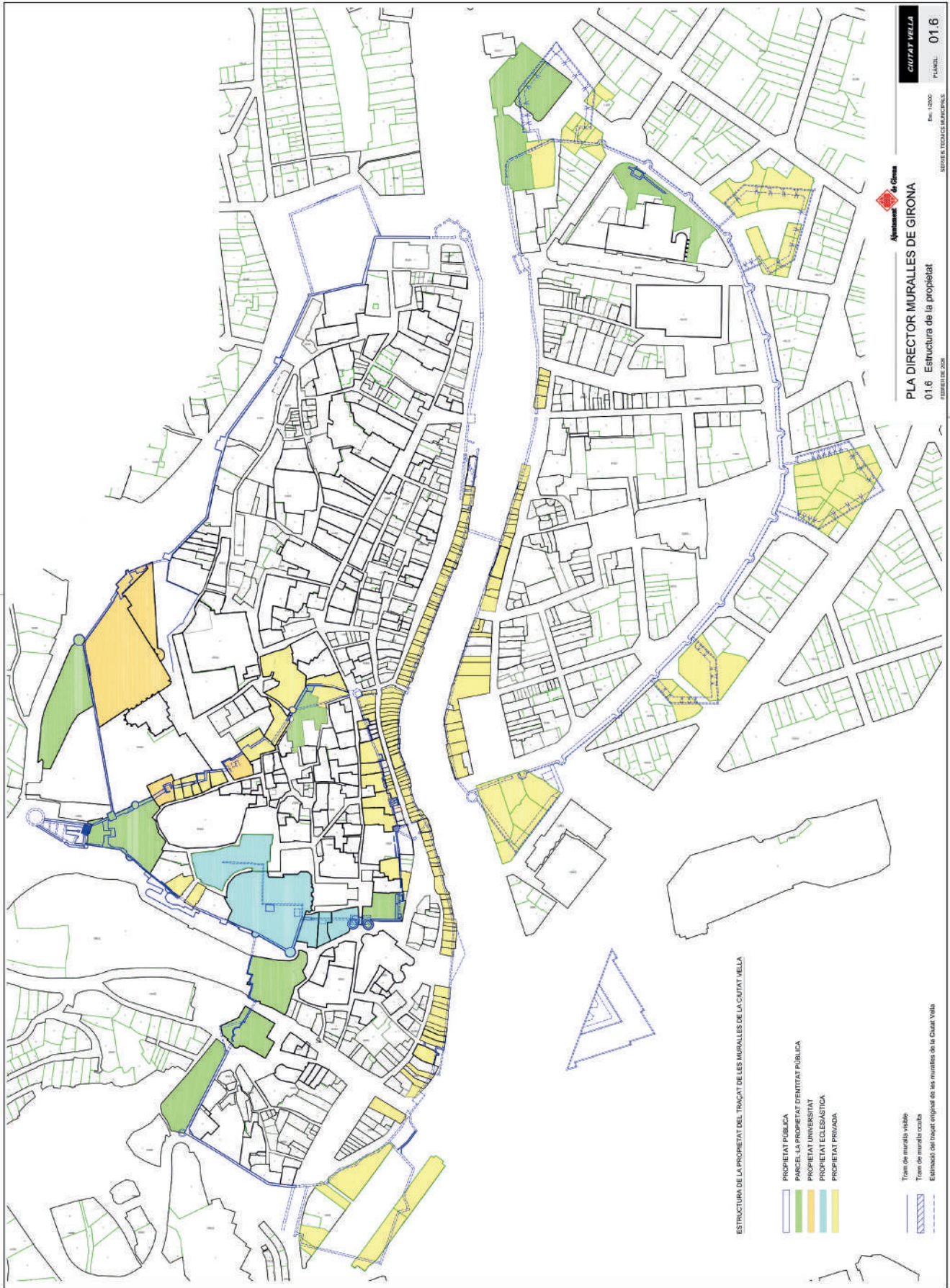
- ÀMBIT DEL PLA DIRECTOR (Sup. 540.754,20 m²)
- RECINTES FORTIFICATS:
- 1 - RECINTE CIUTAT ROMANA (Gerunda) segle I-III
  - 2 - AMPLIACIONS D'ÈPOCA CAROLINGIA segle IX
  - 3 - ÈPOCA MEDIEVAL segle XIV
  - 4 - BALUARDS segle XVII-XVIII

- RESTES VISIBLES DE MURALLA D'ÈPOCA ROMANA
- FRAMIS DE MURALLA VISIBLES
- FRAMIS DE MURALLA OCULTA PER EDIFICACIONS (Informe històric - excavació arqueològica)
- FRAMIS DE MURALLA ENDERROCADA (Excavació arqueològica)

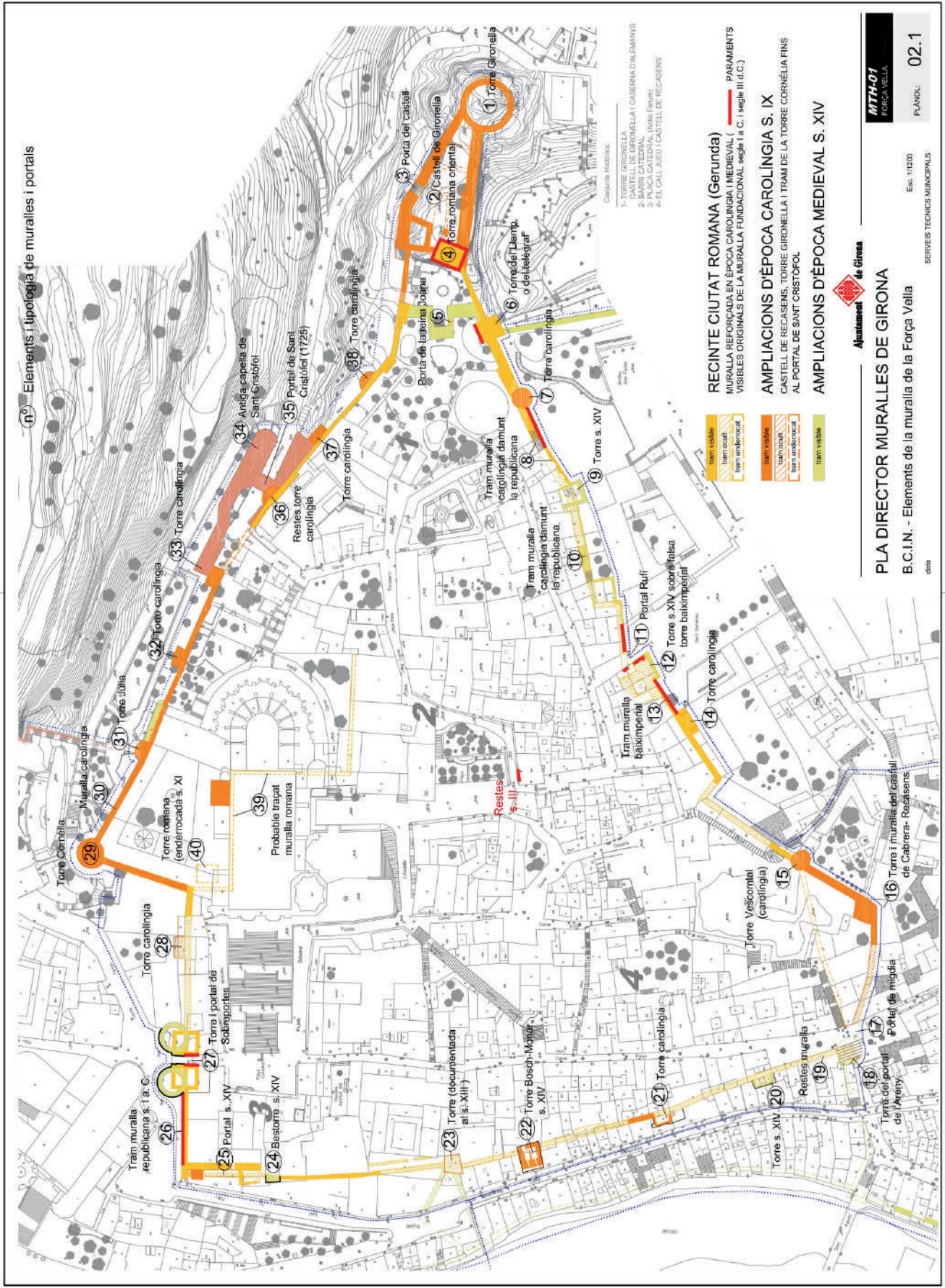

11º Elements i tipologia de muralles i portals

- Cartografia Històrica
- 1- TORRE GIRONELLA I MURALLA I CADERNA D'ALIMANYS
  - 2- BARRI CATEDRAL
  - 3- PLACA CATEDRAL (ARRIS FERRI)
  - 4- EL CALL JUEU I CASTELL DE RECASENS

RECINTE CIUTAT ROMANA (Gerunda)
 MURALLA REFORÇADA EN ÈPOCA CAROLINGIA I MIEGVAL I VISIBLES ORIGINALS DE LA MURALLA FUNDACIONAL SEGLE I a C. (segle III d.C.)

AMPLIACIONS D'ÈPOCA CAROLINGIA S. IX
 CASTELL DE RECASENS, TORRE GIRONELLA I TRAM DE LA TORRE CORNELIA FINS AL PORTAL DE SANT CRISTÒFOL

AMPLIACIONS D'ÈPOCA MIEGVAL S. XIV

	tram visible
	tram ocult
	tram enderrocada
	tram visible
	tram ocult
	tram enderrocada
	tram visible

Ajuntament de Girona

PLA DIRECTOR MURALLES DE GIRONA
 B.C.I.N. - Elements de la muralla de la Força Vella

Ex: 11420
 SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

MTH-01
 FORÇA VELLA

PLÀNOL: 02.1

AMPLIACIONS D'ÈPOCA MEDIEVAL S. XIV

ELEMENTS DE LA MURALLA EN EL BURG DE SANT FELIU:

- 01 - Baluard de Sarcaines
- 02 - Portal de la Barca

ELEMENTS DESAPAREGUTS:

- 03 - Muralla al riu Onyar
- 04 - Portal i baluard de Sant Narcís
- 05 - Portal de Ballesteries

PLA DIRECTOR MURALLES DE GIRONA

B.C.I.N. - Elements de la muralla del Burg de Sant Feliu
data

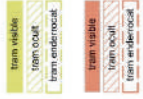
MTH-02
BURG DE SANT FELIU

PLÀNOL: 02.2

Esc. 1/1200

SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

AMPLIACIONS D'ÈPOCA MEDIEVAL S. XIV

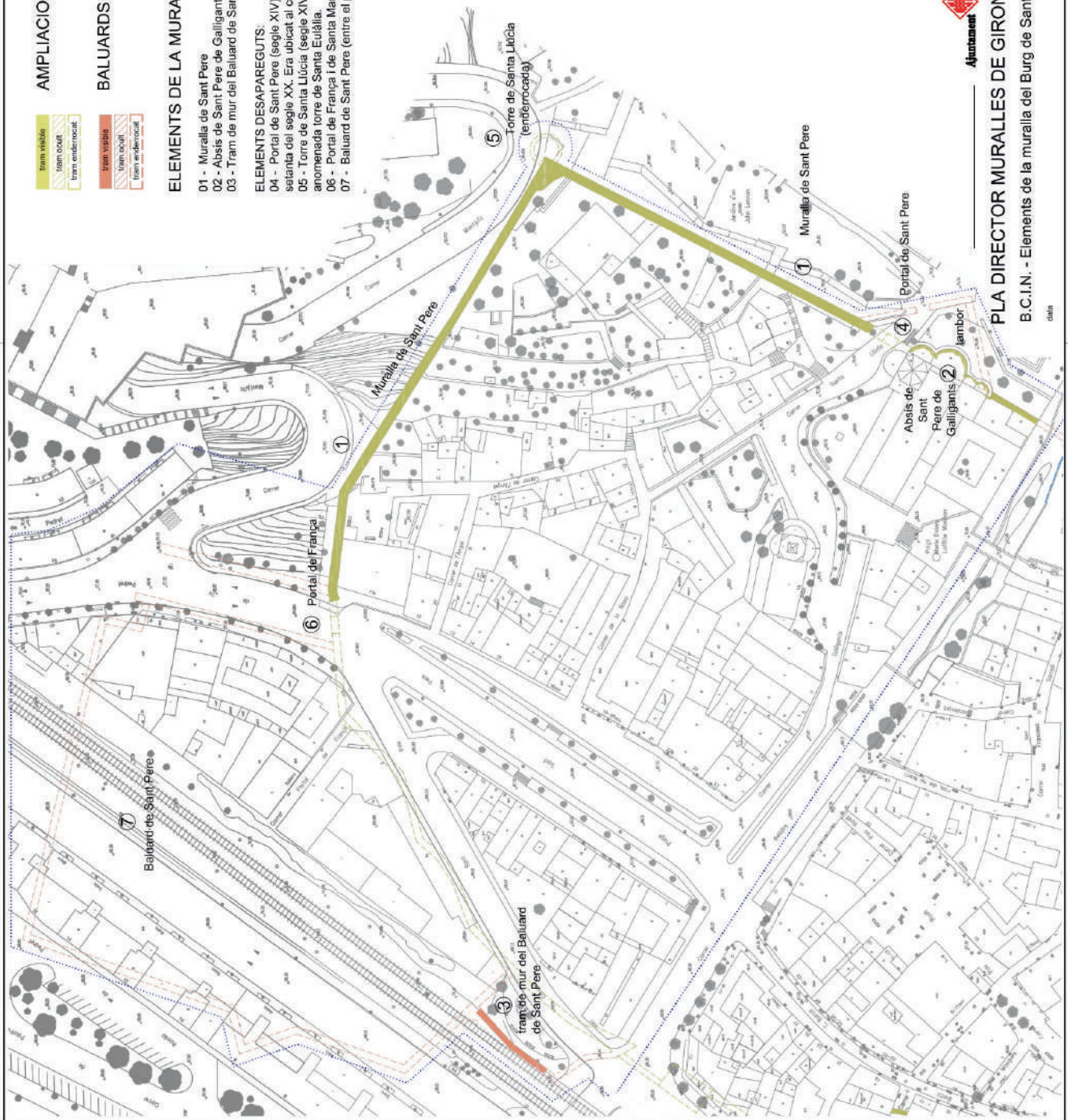

BALUARDS S. XVII

ELEMENTS DE LA MURALLA EN EL BURG DE SANT PERE:

- 01 - Muralla de Sant Pere
- 02 - Absis de Sant Pere de Galligans, integrat com a part del parament de la muralla.
- 03 - Tram de mur del Baluard de Sant Pere
- ELEMENTS DESAPAREGUTS:**
- 04 - Portal de Sant Pere (segle XIV). Es va enderrocar a principis de la dècada dels anys setanta del segle XX. Era ubicat al costat del campanar de Sant Pere.
- 05 - Torre de Santa Lúcia (segle XIV). Coneguda així des del segle XVII. Originalment era anomenada torre de Santa Eulàlia.
- 06 - Portal de França i de Santa Maria.
- 07 - Baluard de Sant Pere (entre el portal de França i el nu). Obra del segle XVII.

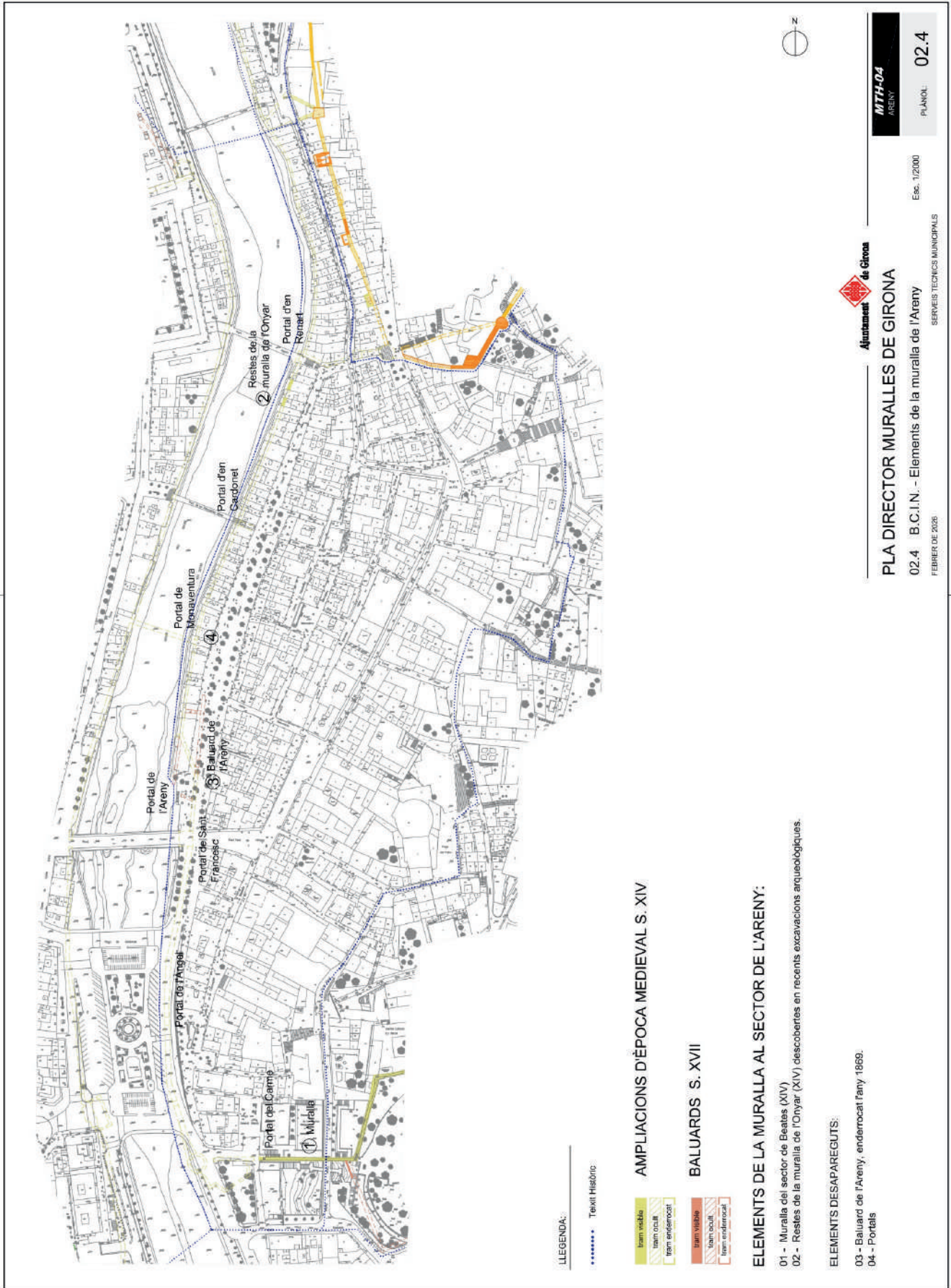

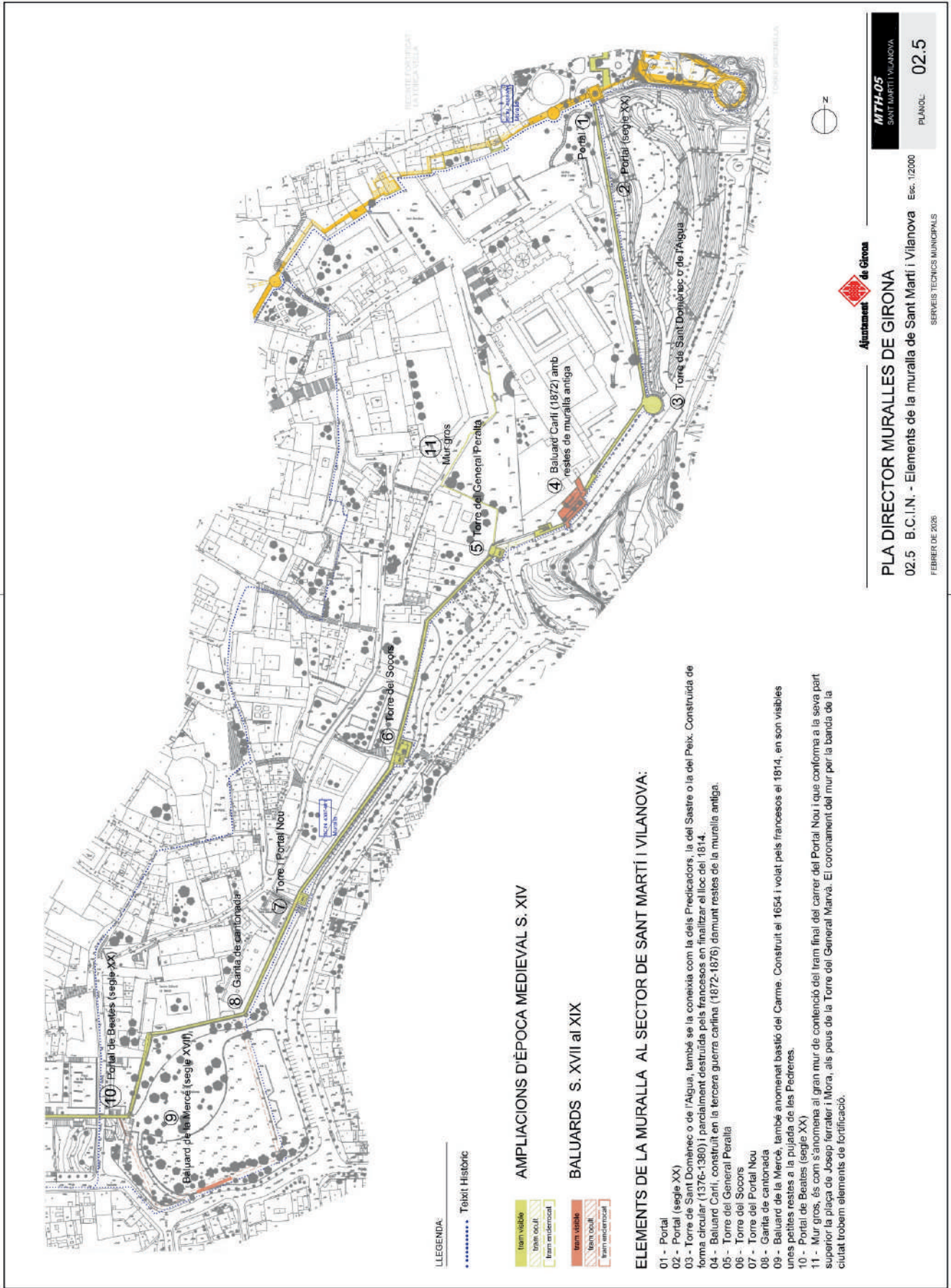
PLA DIRECTOR MURALLES DE GIRONA

B.C.I.N. - Elements de la muralla del Burg de Sant Pere
data

MTH-03
BURG DE SANT PERE
PLANOL 02.3

Esc. 1:1000
SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

LLEGGENDA

..... Tèxtil Històric

- item visible
- item ocult
- item arqueològic
- item visible
- item ocult
- item arqueològic

AMPLIACIONS D'ÈPOCA MEDIEVAL S. XIV

BALUARDS S. XVII al XIX

ELEMENTS DE LA MURALLA AL SECTOR DE SANT MARTÍ I VILANOVA:

- 01 - Portal
- 02 - Portal (segle XX)
- 03 - Torre de Sant Domènec o de l'Aigua, també se la coneixia com la dels Predicadors, ja del Sastre o la del Peix. Construida de forma circular (1376-1380) i parcialment destruïda pels francesos en finalitzar el lloc del 1814.
- 04 - Baluard Carri, construït en la tercera guerra carlina (1872-1876) damunt restes de la muralla antiga.
- 05 - Torre del General Perella
- 06 - Torre del Socors
- 07 - Torre del Portal Nou
- 08 - Garita de canionada
- 09 - Baluard de la Mercè, també anomenat bastió del Carme. Construït el 1654 i volat pels francesos el 1814, en son visibles unes petites restes a la pujada de les Pedreres.
- 10 - Portal de Beates (segle XX)
- 11 - Mur gros, és com s'anomena al gran mur de contenció del tram final del carrer del Portal Nou i que conforma a la seva part superior la plaça de Josep Ferrater i Mora, als peus de la Torre del General Marvà. El coronament del mur per la banda de la ciutat trobem elements de fortificació.

PLA DIRECTOR MURALLES DE GIRONA

02.5 B.C.I.N. - Elements de la muralla de Sant Martí i Vilanova

FEBRER DE 2026

MTH-05
SANT MARTÍ I VILANOVA

PLA.NOL

02.5

Esc. 1:2000

SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

ELEMENTS DE LA MURALLA DEL MERCADAL I BALUARDS:

- 01 - Restes de la Muralla del Mercadal, es va començar a construir el 1418 i al segle XVI s'hi construïren 18 torres adossades.
- 02 - Baluard de Sant Francesc, construït en 1655 amb material de l'antic hospital de Santa Caterina, avui en les restes del seu basament hi ha el monument del Lleó inaugurat en 1909.
- 03 - Baluard de Santa Clara (Desaparegut). Entre 1901 i 1936 es van enderrocar gradualment trams de la muralla i baluards per deixar pas a l'actual Gran Via de Jaume I.
- 04 - Baluard del Governador (Desaparegut)
- 05 - Baluard de la Santa Creu (Desaparegut)
- 06 - Baluard de Figuerola (Desaparegut)
- 07 - Luneta de Bournonville

ELEMENTS DESAPAREGUTS:

- 08 - Torre de Sant Agustí
- 09 - Portals

LEGENDA:

- ..... Text Històric
- rem vestib
- rem ocult
- rem antermoc
- rem visible
- rem ocult
- rem enderroc

AMPLIACIONS D'ÈPOCA MEDIEVAL S. XV-XVI

BALUARDS S. XVII

PLA DIRECTOR MURALLES DE GIRONA

B.C.I.N. - Elements de la muralla del Mercadal i Baluards

FEBRER DE 2026

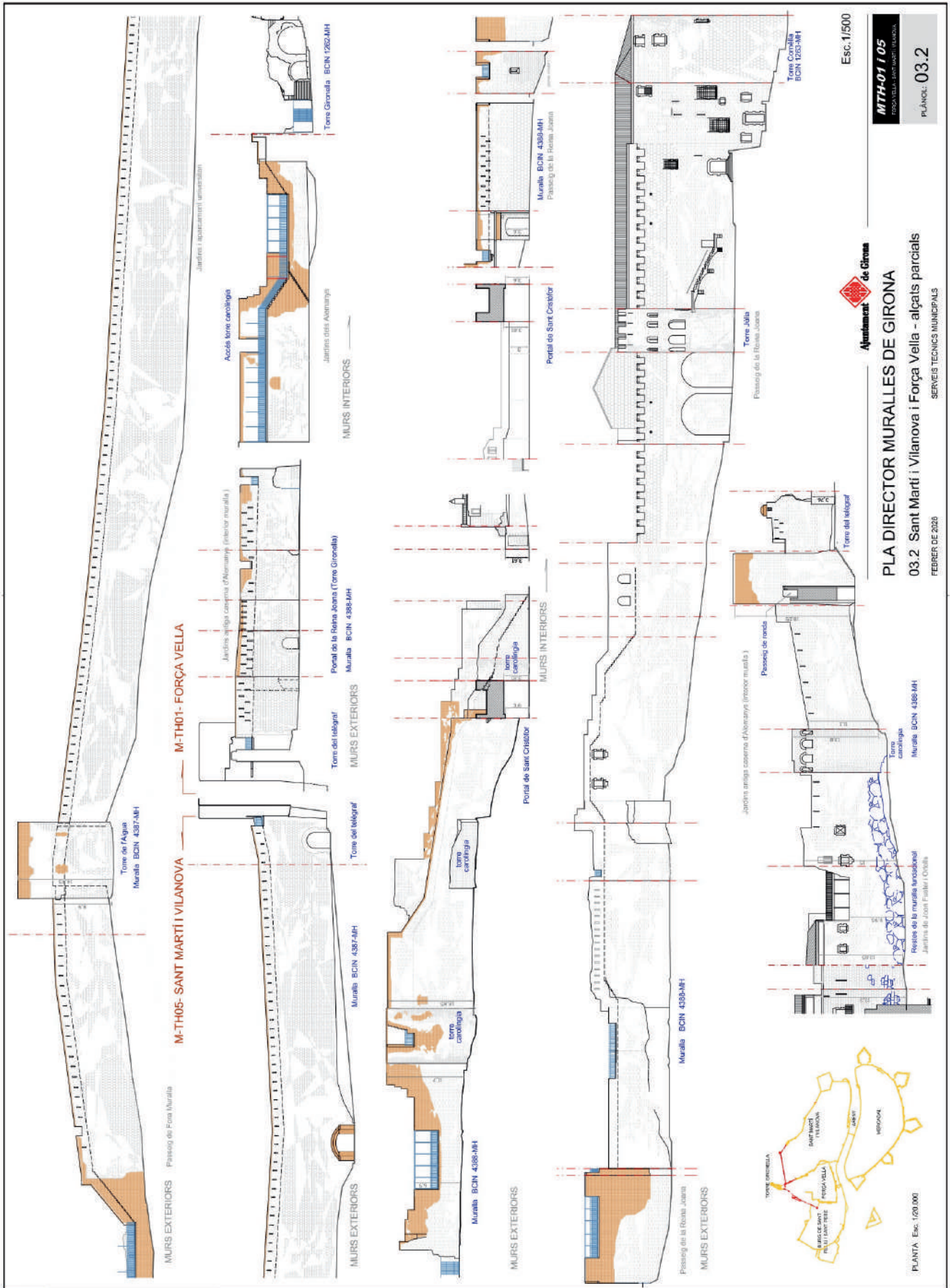
SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

Esc. 1:2500

MTH-06
MERCADAL - BALUARDS

PLÀNOL 02.6

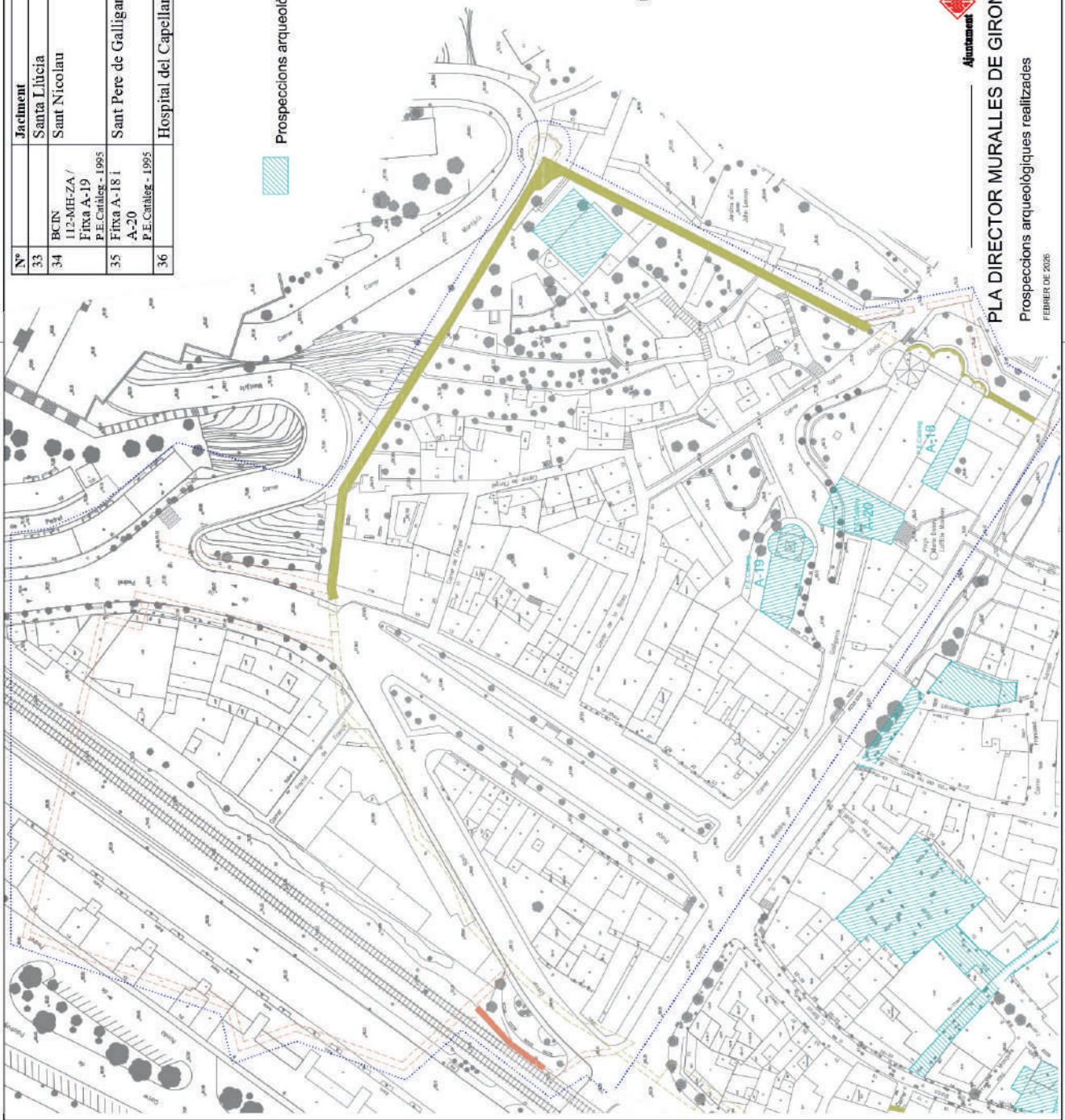

Nº	Indicador	Any	Abast treballs	Codi fixes
33	Santa Lúcia	2001/2	Parcial (exterior)	18-204
34	Sant Nicolau	1969 1975	Parcial	06-208
35	Sant Pere de Galligans	1957	Parcial	01-212
36	Hospital del Capellans	2015	Total	08-208

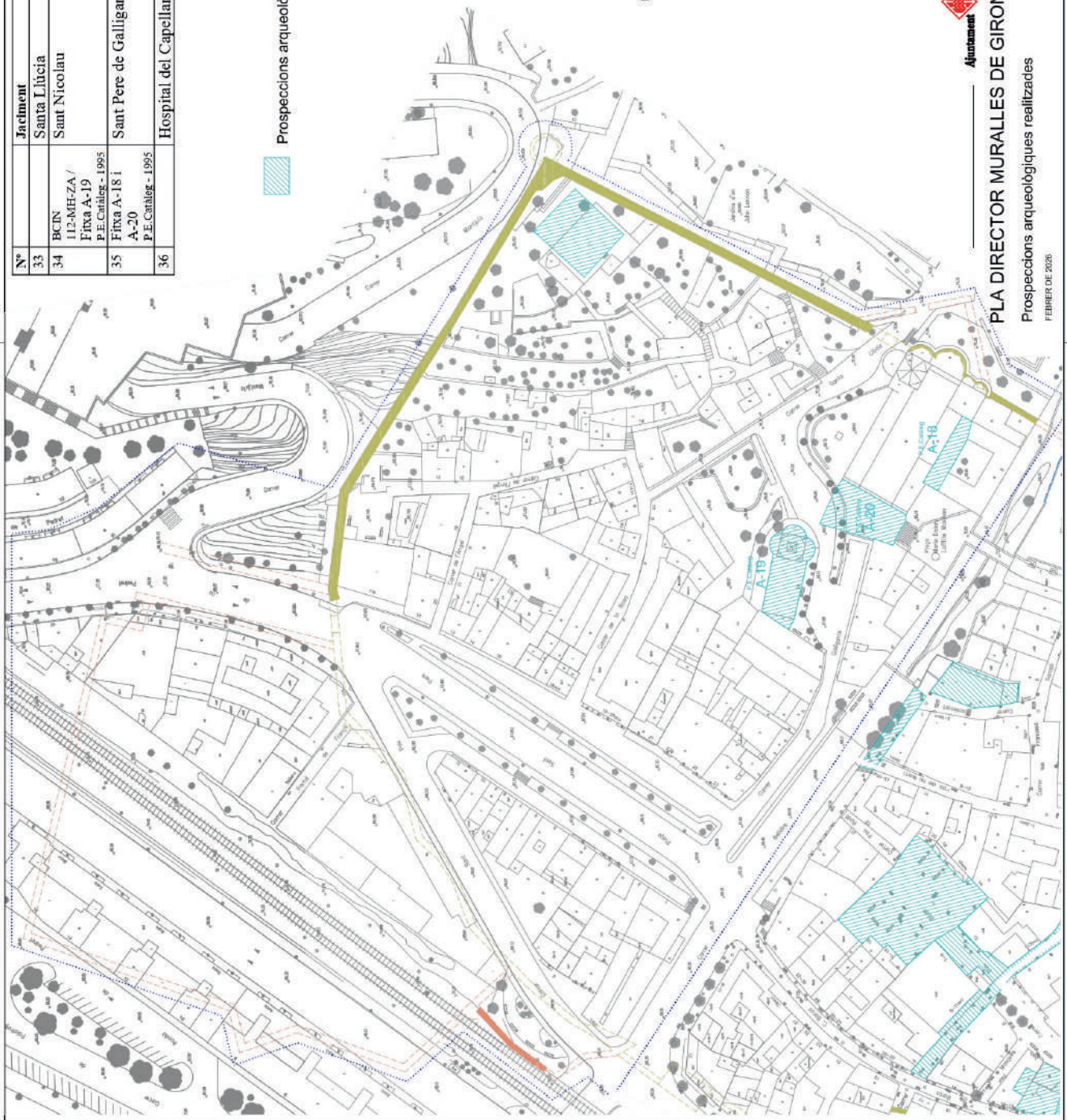

MTH-03
BURS DE SANT PERE
PLANOL: **05.3**

Esc. 1:11.000
SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

Ajuntament de Girona
PLA DIRECTOR MURALLS DE GIRONA
Prospeccions arqueològiques realitzades
FEBRER DE 2026

Nº	Indicador	Abast treballs	ADYS	Jaciment	Codi fixes
33	BCIN	Parcial (exterior)	2001/2	Santa Lúcia	18-204
34	LI2-MEZA / Fixa A-19 P.E. Canigó - 1995	Parcial	1969 1975	Sant Nicolau	06-208
35	Fixa A-18 i A-20 P.E. Canigó - 1995	Parcial	1957	Sant Pere de Galligans	01-212
36		Total	2015	Hospital del Capellans	08-208

Ajuntament de Girona

PLA DIRECTOR MURALLS DE GIRONA

Prospeccions arqueològiques realitzades
FEBRER DE 2026

MTH-03
BURS DE SANT PERE
PLANOL: **05.3**

Esc. 1:1000
SERVEIS TÈCNICS MUNICIPALS

Annexos

NORMATIVA DE LA SUBVENCIÓ

Subvencions per a l'elaboració de plans directors, d'ús i manteniment o especials de protecció de béns culturals d'interès nacional i per a l'elaboració de catàlegs de béns protegits (CLT085)

Què és?

Són subvencions per promoure la protecció, la conservació, l'acreciment, la investigació, la difusió i el foment dels béns immobles del patrimoni cultural de Catalunya mitjançant subvencions destinades a impulsar l'elaboració de plans directors, d'ús i manteniment o especials de protecció de béns culturals d'interès nacional, i de catàlegs de béns protegits, durant un període triennal.

Es poden atorgar subvencions en les quatre modalitats següents:

1. Elaboració de plans directors de béns culturals d'interès nacional protegits en les categories de monument històric, jardí històric o lloc històric.
2. Elaboració de plans d'ús i manteniment de béns culturals d'interès nacional protegits en les categories de monument històric, jardí històric o lloc històric.
3. Elaboració dels instruments urbanístics de protecció de béns culturals d'interès nacional protegits amb la categoria de conjunt històric i en el cas dels entorns de protecció de qualsevol bé cultural d'interès nacional (plans especials de protecció). L'àmbit d'aquest instrument ha de correspondre a la delimitació del conjunt històric i/o l'entorn.
4. Elaboració dels catàlegs de béns protegits del municipi. L'àmbit d'aquest instrument abasta la totalitat del municipi i ha d'incloure tots els elements que són susceptibles d'ésser protegits per llurs valors.

Aquestes subvencions són de tramitació telemàtica obligatòria i haureu de tenir un [certificat digital](#) per poder signar la sol·licitud.

Normativa aplicable

RESOLUCIÓ CLT/961/2024, de 22 de març, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural pel qual s'aproven les bases generals reguladores dels procediments per a la concessió d'ajuts en règim de concurrència. (DOGC núm. 9131 publicat el 27/03/2024).

Resolució CLT/917/2025, de 12 de març, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural pel qual s'aproven les bases específiques que han de regir la concessió de subvencions per a l'elaboració de plans directores, d'ús i manteniment o especials de protecció de béns culturals d'interès nacional, i per a l'elaboració de catàlegs de béns protegits. (DOGC núm. 9374 publicat el 19/03/2025).

Resolució CLT/4614/2025, de 5 de desembre, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural pel qual s'aprova la convocatòria per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, per a l'elaboració de plans directores, d'ús i manteniment o especials de protecció de béns culturals d'interès nacional i per a l'elaboració de catàlegs de béns protegits per al període 2026-2028 (ref. BDNS 874048). (DOGC núm. 9565 publicat el 17/12/2025).

Organisme responsable

- Departament de Cultura
- Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC)

A qui va dirigit?

- **Modalitats a) i b):**
  - als ens locals de Catalunya, als ens que en depenen i a les seves entitats participades majoritàriament,
  - a les cooperatives agràries,
  - a les persones físiques,
  - a les fundacions i les altres entitats privades sense finalitat de lucre,
  - a les agrupacions de persones físiques o d'entitats privades esmentades sense personalitat jurídica,
  - a les comunitats de béns o qualsevol altre tipus d'unitat econòmica o patrimoni separat que, tot i que no tingui personalitat jurídica, pugui dur a terme les actuacions de la base 1 i no tingui finalitat de lucre.
  - als bisbats i els arquebisbats, i les parròquies i els monestirs de Catalunya que tinguin capacitat per dur a terme l'actuació subvencionable d'acord amb la normativa eclesiàstica.
- **Modalitats c) i d):**
  - als ajuntaments de Catalunya.

Terminis

Termini de presentació de sol·licituds: del 18 de desembre de 2025 al 19 de febrer de 2026 a les 14:00:00 h.

Documentació que cal adjuntar al formulari de sol·licitud:

- Pressupost/liquidació.
  - Pressupost per a bens situats en municipis interiors a 2.000 habitants
  - Pressupost per a la resta de sol·licitants

- Projecte d'activitat o actuació.
  - En el cas de les modalitats a) i b) (plans directors, i plans d'ús i manteniment):
    - Un mínim de cinc imatges que identifiquin el monument, el jardí o el lloc històric objecte del pla per al qual se sol·licita la subvenció, en format GIF o JPG. Cada fotografia ha d'estar identificada de manera que es localitzi l'àmbit al qual correspon.

  - En el cas de les modalitats c) i d) (plans especials de protecció i catàlegs de béns protegits):
    - Un màxim de 10 imatges dels béns més representatius del municipi, en format GIF o JPG. Cada fotografia ha d'estar identificada de manera que es localitzi l'àmbit al qual correspon.

Un cop publicada la proposta provisional de concessió, en cas d'atorgament, heu de presentar la documentació següent:

- Document d'acceptació/reformulació/desistiment.

Teniu 10 dies hàbils a partir de l'endemà de la publicació de la proposta provisional de concessió per presentar aquesta documentació a través de l'Àrea privada.

Requisits

Les persones sol·licitants han de complir, a més dels requisits i les condicions que estableix la base general 4, els següents:

Modalitat a)

- El pla director ha de complir el contingut que estableix l'annex I d'aquestes bases, i l'ha de redactar un equip multidisciplinari de professionals del patrimoni, encapçalat per una o més persones arquitectes, que n'han de ser les màximes responsables o directores. L'equip ha d'acreditar tenir, entre les seves persones membres, com a mínim, una persona arqueòloga, una historiadora documentalista i una restauradora-conservadora, especialistes en totes les matèries que es tractin.
- L'elaboració del pla director s'ha de fer durant el trienni objecte de la convocatòria i, en tot cas, s'ha de finalitzar abans del 31 de desembre del tercer any.
- Cal que la persona sol·licitant tingui la propietat, l'arrendament, l'usdefruit o un altre títol i, si la persona sol·licitant no n'és la propietària, cal que estigui autoritzat formalment per aquesta persona propietària a dur a terme l'actuació corresponent si és preceptiu d'acord amb la normativa aplicable.
- L'immoble objecte del pla director ha de constar protegit com a bé cultural d'interès nacional, en les categories de monument històric, jardí històric o lloc històric, d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Modalitat b)

- El pla d'ús i manteniment ha de complir el contingut que estableix l'annex II d'aquestes bases, i l'ha de redactar un equip multidisciplinari de professionals del patrimoni, encapçalat per una o més persones arquitectes, que n'han de ser les màximes responsables o directores. L'equip ha d'acreditar tenir, entre les seves persones membres, una restauradora-conservadora i especialistes en totes les matèries que es tractin.
- L'elaboració del pla d'ús i manteniment s'ha de fer durant el trienni objecte de la convocatòria i, en tot cas, s'ha de finalitzar abans del 31 de desembre del tercer any.
- Cal que la persona sol·licitant tingui la propietat, l'arrendament, l'usdefruit o un altre títol que l'habiliti per gestionar el monument, jardí o lloc històric i, si la persona sol·licitant no n'és la propietària, cal que estigui autoritzat formalment per aquesta persona propietària a dur a terme l'actuació corresponent si és preceptiu d'acord amb la normativa aplicable.
- L'immoble objecte del pla d'ús i manteniment ha de constar protegit com a bé cultural d'interès nacional, en les categories de monument històric, jardí històric o lloc històric, d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Modalitat c)

- El pla especial de protecció s'ha d'ajustar al contingut que consta a l'annex III d'aquestes bases i l'ha de redactar un equip multidisciplinari de professionals del patrimoni, encapçalat per una o més persones arquitectes, que n'han de ser les màximes responsables o directores. L'equip ha d'acreditar tenir, entre les seves persones membres, com a mínim, una persona arqueòloga, una historiadora documentalista i una restauradora-conservadora, especialistes en totes les matèries que es tractin.
- L'elaboració del pla especial de protecció s'ha de fer durant el trienni objecte de la convocatòria i, en tot cas, s'ha de finalitzar abans del 31 de desembre del tercer any.
- Per a aquesta modalitat, cada sol·licitant només pot presentar una sol·licitud.
- El conjunt d'immobles ha de constar protegit com a bé cultural d'interès nacional, en la categoria de conjunt històric i en el cas dels entorns de protecció de qualsevol bé cultural d'interès nacional, d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Modalitat d)

- El catàleg de béns protegits s'ha d'ajustar al contingut que consta a l'annex IV d'aquestes bases i l'ha de redactar un equip multidisciplinari de professionals del patrimoni, encapçalat per una o més persones arquitectes, que n'han de ser les màximes responsables o directores. L'equip ha d'acreditar tenir, entre les seves persones membres, com a mínim, una persona arqueòloga, una historiadora documentalista i una restauradora-conservadora, especialistes en totes les matèries que es tractin.
- L'elaboració del catàleg de béns protegits s'ha de fer durant el trienni objecte de la convocatòria i, en tot cas, s'ha de finalitzar abans del 31 de desembre del tercer any.
- Per a aquesta modalitat, cada sol·licitant només pot presentar una sol·licitud.

Taxes

No hi ha taxes associades a aquest tràmit.

Altres Informacions

Quantia

La quantia de la subvenció és d'un màxim de 50.000,00 euros, i en cap cas pot ser superior al 80% del cost total dels treballs, excepte en el cas dels beneficiaris, els béns dels quals estiguin situats en municipis de menys de 2.000 habitants, els quals han de rebre, que no pot superar el 90% del cost total dels treballs.

Despeses subvencionables

Són subvencionables les despeses pels treballs tècnics d'elaboració del pla o catàleg, i pels treballs necessaris per a extreure dades i els estudis previs per a un millor coneixement de l'immoble, conjunt i/o entorn, sempre que es facin durant el trienni que preveu la convocatòria. Només es subvencionen les despeses de contractació d'una empresa o d'un/a professional extern/a per dur a terme els treballs esmentats.

Queden excloses les despeses generals o indirectes.

Criteris de valoració

Consulteu el punt 7 de les bases específiques.

Comissió de valoració

Els noms de les persones que formen part de la comissió de valoració es poden consultar a l'espai [Transparència](#) del web de Tràmits del Departament de Cultura.

